

LATVIJAS REPUBLIKAS

VALSTS KASE

THE TREASURY OF THE REPUBLIC OF LATVIA

VALSTS PARĀDA VADĪBAS PĀRSKATS 2013
Report on Central Government Debt Management

1922. gada 3. augustā Ministru kabinets apstiprināja "Noteikumus par naudu", kas noteica, ka Latvijas naudas sistēmas pamatā ir zelts, naudas vienība ir lats, kura simtā daļa tiek saukta par santīmu, un lata un Latvijas rubļa attiecība ir 1 : 50.

1922. gada 19. septembrī Latvijas Republikas Ministru kabinets pieņēma "Latvijas Bankas statūtus". Saskaņā ar šo lēmumu Latvijas Banku dibināja kā autonomu valsts uzņēmumu ar emisijas tiesībām un valsts piešķirtu pamatkapitālu. Faktiski Latvijā tika radīta duāla naudas sistēma, jo Finanšu ministrija pārraudzīja valsts kases zīmes, bet Latvijas Banka emitēja banknotes. Jau 1922. gada 2. novembrī Latvijas Banka laida apgrozībā 500 Latvijas rubļu naudas zīmes ar uzdrukām "10 latu" un "Latvijas Bankas pagaidu naudas zīme". Laikā no 1922. gada līdz 1940. gadam Latvijas Banka laida apgrozībā 10, 20, 25, 50, 100 un 500 latu naudas zīmes. Savukārt Finanšu ministrijas pārziņā bija 5, 10 un 20 latu valsts kases zīmes, kam pielīdzināmas arī 1, 2 un 5 latu sudraba, 1, 2 un 5 santīmu bronzas un 10, 20 un 50 santīmu niķeļa monētas.

1940. gada vasarā Sarkanās armijas okupētā Latvija tika inkorporēta PSRS sastāvā. 1940. gada 10. oktobrī Latvijas Banka, kas vairs nepildīja Latvijas centrālās bankas funkcijas, kļuva par PSRS Valsts bankas Latvijas Republikānisko kantori. Tika veikti pakāpeniski PSRS naudas sistēmas ieviešanas pasākumi.

1940. gada 25. novembrī PSRS Tautas komisāru padome noteica, ka 1 lats = 1 PSRS rublis. 1941. gada 25. martā PSRS centrālā banka anulēja latu kā maksāšanas līdzekli un PSRS rublis kļuva par vienīgo likumīgo maksāšanas līdzekli.

Pēc 1990. gada 4. maija Deklarācijas "Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu" un Latvijas Republikas Augstākās padomes 1990. gada 31. jūlijā pieņemtajiem grozījumiem likumā "Par bankām" un lēmumu "Par Latvijas Bankas izveidošanu" Latvijas Banka kļuva par patstāvīgu valsts banku. Latvijas Bankas neatkarību un emisijas tiesības, kā arī uzdevumu regulēt naudas daudzumu apgrozībā, lai saglabātu cenu stabilitāti, noteica Augstākās padomes 1992. gada 19. maija likums "Par Latvijas Banku".

Vispirms 1992. gada 7. maijā tika laists apgrozībā Latvijas rublis, kas sākotnēji atradās paralēlā apgrozībā ar PSRS un Krievijas Federācijas naudas zīmēm, bet 20. jūlijā tas kļuva par vienīgo oficiālo maksāšanas līdzekli. Tādējādi Latvija atdalījās no PSRS rubļa ekonomiskās telpas un uzsāka inflācijas ierobežošanu. Vienlaikus Latvija gatavojās lata atjaunošanai. Pakāpeniski tika atgūtas ārvalstu bankās glabātās Latvijas zelta

development of a stable national currency was laid. On 3 August 1922 the Cabinet of Ministers approved "Regulations on currency" prescribing that monetary system in Latvia is based on gold reserves, the official currency is lats and one hundredth of a lats is called a santīms, and the conversion rate is 1 lats = 50 Latvian rubles.

On 19 September 1922 the Cabinet of Ministers adopted the Statute of the Bank of Latvia. Pursuant to the Statute the Bank of Latvia was established as an autonomous state enterprise with rights to issue national currency and capital stock ensured by the government. In fact, a dual monetary system was introduced in Latvia as the Ministry of Finance issued the state treasury notes and the Bank of Latvia - banknotes. As soon as on 2 November 1922 the Bank of Latvia issued banknotes of 500 Latvian rubles with overprints "10 latu" and "a temporary banknote of the Bank of Latvia". In the period from 1922 until 1940 the Bank of Latvia issued banknotes in the denominations of 10, 20, 25, 50, 100 and 500 lats. The Ministry of Finance, in turn, issued state treasury notes in the denominations of 5, 10 and 20 lats as well as silver coins in denominations of 1, 2 and 5 lats, bronze coins in denominations of 1, 2 and 5 santīms and nickel coins in denomination of 10, 20 and 50 santīms.

In summer 1940 Latvia was occupied by the Red Army and later annexed to the USSR. On 10 October 1940 the functions of the Bank of Latvia were taken over by the Latvia Republican Office of the State Bank of the USSR, one of the constituent parts of the centralised Soviet banking system. The USSR's

rezerves, kas kļuva par topošā lata stabilitātes garantu. 1993. gada 5. martā tika laista apgrozībā pirmā atjaunotā lata naudas zīme – Latvijas Bankas 5 latu banknote, kas nonāca paralēlā apgrozībā ar Latvijas rubli (1 lats = 200 Latvijas rubļu), bet 1. jūlijā lats kļuva par vienīgo oficiālo maksāšanas līdzekli Latvijā. Naudas reforma pilnībā tika pabeigta 1998. gadā, kad tika emitēta pēdējā un lielākā no apgrozībai paredzētajām lata naudas zīmēm – 500 latu banknote.

1994. gadā lats tika piesaistīts piecu pasaulē ekonomiski nozīmīgāko valūtu – ASV dolāra, Vācijas markas, Japānas jenas, Lielbritānijas sterliņu mārciņas un Francijas franka – grozam. Savukārt 2005. gada 1. janvārī lats tika piesaistīts *euro*.

2014. gada 1. janvārī Latvija pievienojās euro zonai, kļūstot par tās 18. dalībvalsti, un ieviesa vienoto Eiropas valūtu – euro –, ko izmanto skaidrās un bezskaidrās naudas norēķinos.

monetary system was gradually introduced in Latvia. Pursuant to the decision of the Council of the USSR People's Commissars of 25 November 1940 the conversion rate for the lats and USSR ruble was set as follows: 1 lats = 1 ruble. On 25 March 1941 the central bank of the USSR withdrew lats from circulation, and the USSR ruble became the only legal tender in Latvia.

After the adoption of the Declaration on the Restoration of Independence of the Republic of Latvia of 4 May 1990 and after the Supreme Council of the Republic of Latvia on 31 July 1992 passed amendments to the law "On Banks" and the Resolution "On the Establishment of the Bank of Latvia" the Bank of Latvia regained its independence. Pursuant to the law "On the Bank of Latvia" passed by the Supreme Council of the Republic of Latvia on 19 May 1992 the Bank of Latvia is an independent institution with the right to issue the national currency and responsibility to regulate the amount of money in circulation to maintain price stability.

At first on 7 May 1992 the Bank of Latvia issued the Latvian ruble that initially was in parallel circulation with the banknotes issued by the USSR and Russian Federation authorities. On 20 July 1992 the Latvian ruble became the only legal tender. This way Latvia separated from the economic area where the USSR ruble was used and started to control inflation. At the same time Latvia was preparing for re-establishment of the lats. The Bank of Latvia gradually retrieved Latvia's gold reserves that were held in foreign banks and became the guarantee of the lats' stability.

The first 5 lats paper banknotes were put into circulation on 5 March 1993 parallelly with the Latvian ruble. The conversion rate was 1 lats = 200 Latvian rubles. Lats became the only legal tender in Latvia on 1 July 1993. The monetary reform was completed in 1998 when the banknote of the largest denomination – 500 lats – was issued.

In 1994 the lats was pegged to the SDR basket of currencies comprised of five most significant world currencies: the US dollar, the German mark, the pound sterling, the Japanese yen and the French franc. On 1 January 2005 the lats was pegged to the euro.

On 1 January 2014 Latvia joined the euro area, becoming the 18th member state, and introduced the single European currency euro in cash, non-cash and electronic money transactions.

Piezīme. Īpašā dizaina 1 lata apgrozības monētas ar ierobežotu tirāžu laistas apgrozībā pa vienai monētai 2001. un 2003. gadā un pa divām – turpmākajos gados.
Note. Special design 1 lat coins circulated in a limited edition by one coin in 2001 and 2003 and by two coins in further years.

Avots: Latvijas Banka
Source: Bank of Latvia

SATURS

GADS SKAITĻOS.....	6
VALSTS KASES PĀRVALDNIKA IEVADVĀRDI	8
LATVIJAS EKONOMIKAS AKTUALITĀTES	10
LATVIJAS REPUBLIKAS KREDĪTREITINGS	16
CENTRĀLĀS VALDĪBAS AIZŅĒMUMI	17
VALSTS PARĀDA PORTFEĻA VADĪBA	24
VALSTS AIZDEVUMI	26
VALSTS GALVOJUMI	28
KONTAKTI	29

TABLE OF CONTENTS

YEAR IN NUMBERS	6
FOREWORD BY THE TREASURER	8
DEVELOPMENTS IN LATVIAN ECONOMY	10
CREDIT RATING OF THE REPUBLIC OF LATVIA	16
CENTRAL GOVERNMENT BORROWING	17
GOVERNMENT DEBT PORTFOLIO MANAGEMENT	24
STATE LENDING	26
STATE GUARANTEES	28
CONTACTS	29

SAĪSINĀJUMI

b.p. bāzes punkti	IKP iekšzemes kopprodukts
CSP Centrālā statistikas pārvalde	LB Latvijas Banka
EK Eiropas Komisija	<i>MOODY'S</i> starptautiskā reitingu aģentūra <i>Moody's Investors Service</i>
ES Eiropas Savienība	RIGIBOR Latvijas starpbanku kredītu procentu likme, par cik bankas gatavas aizdot
<i>FITCH</i> starptautiskā reitingu aģentūra <i>Fitch Ratings</i>	EURIBOR starpbanku likme, kas atspoguļo objektīvu naudas cenu tirgū
FM Finanšu ministrija	<i>R&I</i> Japānas reitingu aģentūra <i>Rating and Investment Information, Inc.</i>

GMTN PROGRAMMA
ārējo vērtspapīru dokumentācijas juridisks ietvars, kas sastāv no standartizētiem līgumiem, un tika izveidots, lai veicinātu turpmāko Latvijas aizņēmumu procesu.

MĒRVIENĪBAS

EUR <i>euro</i> , oficiālā ES Ekonomiskās un monetārās savienības naudas vienība	LVL Latvijas Republikas lats
--	--

PIEZĪME

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā obligāta atsauce uz Valsts kasi kā datu avotu.

Publikācijā iekļautie dati turpmākajās publikācijās var tikt precizēti. Valsts kase neatbild par zaudējumiem, kas radušies publikācijas lietošanas rezultātā.

ISBN 978-9984-9987-8-7

ABBREVIATIONS

BPS Basis points	GDP Gross domestic product
CSB Central Statistical Bureau	BOL Bank of Latvia
EC European Commission	MOODY'S International rating agency Moody's Investors Service
EU European Union	RIGIBOR Riga Interbank Offered Rate (at which the banks are ready to lend)
FITCH International rating agency Fitch Ratings	EURIBOR Euro Interbank Offered Rate
MF Ministry of Finance	R&I Japan's rating agency Rating and Investment Information, Inc.

GMTN PROGRAM
Global Medium Term Note programme/ the legal framework of standardised issuance documentation that will facilitate Latvia's future borrowing activities

UNITS OF MEASURE

EUR euro, official currency of the EU Economic and monetary union	LVL lat, the national currency of the Republic of Latvia
---	--

NOTE

© Reference to the Treasury data compulsory when reproduced.

The data included in this publication may be clarified in subsequent publications. The Treasury bears no responsibility for losses incurred as a result of using this publication.

ISBN 978-9984-9987-8-7

GADS SKAITĻOS

	Rādītājs	2012. gadā	2013. gadā
Ekonomiskā situācija	IKP (faktiskajās cenās), milj. LVL	15 519,8	16 386
	pieaugums faktiskajās cenās, %	8,7	5,6
	pieaugums salīdzināmajās cenās, %	5,2	4,1
	Patēriņa cenu indekss (decembris pret decembri), %	1,6	-0,4
	Patēriņa cenu indekss (gads pret gadu), %	2,3	0,0
	Reģistrētais bezdarba līmenis (decembris), %	10,5	9,5
	Maksājumu bilances tekošā konta deficīts, milj. LVL ¹	22,1	37,7
	% no IKP ¹	0,5	0,8
Valsts finanses	Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālā bilance, milj. LVL ²	27,0	8,4
	% no IKP ²	0,2	0,05
	Vispārējās valdības parāds, milj. LVL ²	5 348,8	5 652,0
	% no IKP ²	34,5	34,5
	Valsts parāds, milj. LVL ²	5 527,8	5 687,7
	% no IKP ²	35,6	34,7
	Valsts vērtspapīru iekšējās izsolēs piesaistītais finansējums, milj. LVL	186,25	315,0
	Izsniegtie valsts aizdevumi, milj. LVL	148,6	269,8
	Izsniegto valsts galvojumu atlikums, milj. LVL	531,9	465,9

¹ 4.ceturkšņa dati

² atbilstoši nacionālajai naudas plūsmas metodoloģijai

Avots: CSP, Nodarbinātības valsts aģentūra, LB, FM, Valsts kase

YEAR IN NUMBERS

	Indicators	2012	2013
Economic situation	GDP (actual prices), million LVL	15 519.8	16 386
	increase in actual prices, %	8.7	5.6
	increase in comparable prices, %	5.2	4.1
	Consumer price changes (December on December), %	1.6	-0.4
	Consumer price changes (year on year), %	2.3	0.0
	Registered unemployment level (December), %	10.5	9.5
	Balance of payments current account, million LVL ¹	22.1	37.7
	% of GDP ¹	0.5	0.8
Public finance	Consolidated budget financial balance, million LVL ²	27.0	8.4
	% of GDP ²	0.2	0.05
	General government debt, million LVL ²	5 348.8	5 652.0
	% of GDP ²	34.5	34.5
	Central government debt, million LVL ²	5 527.8	5 687.7
	% of GDP ²	35.6	34.7
	Gross borrowing in government domestic securities auctions, million LVL	186.25	315.0
	Issued state loans, million LVL	148.6	269.8
	Outstanding state guarantees, million LVL	531.9	465.9

¹ Data in 4th quarter

² According to national cash flow methodology

Source: CSB, Employment State Agency, BoL, MF, the Treasury

VALSTS KASES PĀRVALDNIKA IEVADVĀRDI

FOREWORD BY THE TREASURER

Latvijas ekonomika 2013.gadā joprojām bija visstraujāk augošā ES. Lielākais Latvijas izaicinājums 2013.gadā bija Māstrihtas kritēriju izpilde, lai varētu pievienoties *euro* zonai 2014.gada 1.janvārī. Pateicoties vispārējai sekmīgai ekonomikas attīstībai – zemaī inflācijai, mērenam valsts parāda līmenim, zemam budžeta deficītam un vēsturiski zemām procentu likmēm, Latvijas sniegums bija pārliecinošs, lai kļūtu par 18 dalībvalsti *euro* zonā sākot ar 2014.gada 1.janvārī. Ekonomiskās aktivitātes pieaugums un stingrāka fiskālā disciplīna sekmēja pat neliela valsts konsolidētā budžeta pārpalikuma veidošanos 2013.gada beigās pretēji sākotnēji plānotam deficītam (pēc naudas plūsmas metodoloģijas).

Līdz ar Latvijas pievienošanās *euro* zonai tuvošanos, reitingu aģentūras viena pēc otras veica valsts kredītreitinga paaugstināšanu, kas papildus pozitīvi ietekmēja un uzlaboja finanšu tirgus dalībnieku viedokli par Latviju. Taču tai pat laikā 2013.gadā pasaules finanšu tirgos bija vērojamas likmju svārstības, kas vairoja tirgus dalībnieku bažas par attīstības tirgu, tai skaitā Latvijas, vērtspapīru sniegumu, līdz ar to jauni ārējie aizņemšanās darījumi šādos svārstīgos tirgos apstākļos un laikā, kad arī aizņemšanās nepieciešamība bija samazinājusies, netika veikti. Vienlaikus 2013.gadā Valsts kase reģistrēja GMTN programmu, kas jau šobrīd nodrošina elastīgāku pieeju aizņēmumu veikšanā, lai izmantotu labvēlīgus finanšu tirgus apstākļus.

2013 was another year when Latvia was the fastest-growing economy in the EU. The greatest challenge for Latvia in 2013 was fulfillment of the Maastricht criteria in order to join the eurozone on 1 January 2014. The positive trends in the economy such as low inflation, a moderate public debt level, small budget deficit and historically low interest rates helped Latvia to meet all Maastricht criteria convincingly and become 18th member of the eurozone as of 1 January 2014. Due to the increase in economic activity and greater fiscal prudence, in accordance with the cash flow methodology, the general government recorded even a small consolidated budget surplus at the end of 2013 contrary to the initially planned deficit.

As the date was approaching when Latvia was to join the eurozone, one rating agency after another upgraded Latvia's credit rating, enhancing the positive effect on the financial market participants' opinion about Latvia. Concurrently, the global financial markets in 2013 experienced volatility of interest rates that increased market participants' concern about the performance of the emerging market bonds including Latvian government bonds. Thus, taking into consideration the unstable market conditions and decrease in financing requirement, no new external debt issues were offered in 2013. In the meantime, the Treasury established the GMTN program that ensures greater flexibility in the issue of debt and opportunity to take advantage of a favorable situation in the financial market.

2013.gada sākumā valsts iekšējā finanšu tirgū tika ieviesta Primāro dīleru sistēma, veidojot vienotu stratēģiju vērtspapīru sākotnējā un otrreizējā tirgus funkcionalitātes stiprināšanai un vērtspapīru tirgus attīstības veicināšanai. Tāpat Valsts kase ieviesa Latvijas iekšējā finanšu tirgū jaunu instrumentu – krājobligācijas – tādā veidā piedāvājot iedzīvotājiem klasisku un drošu finanšu ieguldījumu instrumentu, kas pakāpeniski ir ieguvis atsaucību iedzīvotāju vidū. Pateicoties šo projektu īstenošanai, Valsts kase bija gandarīta saņemt Biržas Gada balvu par veikumu iekšējā finanšu tirgus attīstībā.

Kopumā 2013.gadu var raksturot Latvijai un valsts parāda vadībā kā vēl vienu attīstības gadu. Tas ļauj pozitīvi raudzīties nākotnē, elastīgāk reaģēt uz finanšu tirgus svārstīgumu un līdz ar to cerēt uz jauniem panākumiem valsts parāda vadības jomā.

At the beginning of 2013 the Primary dealer system was introduced in the government domestic debt market with the aim of developing a unified strategy for the strengthening of the functionality of the government domestic securities' primary and secondary market and for development of the government domestic securities' market. Furthermore, the Treasury launched a new financial instrument – savings bonds – into Latvia's financial market. The main aim of the savings bonds project was to offer to the population a classical and safe investment instrument. We are delighted to see that interest about savings bonds is growing. Implementation of the two mentioned projects helped the Treasury win the NASDAQ OMX Riga Annual Award for the accomplishments in the development of the domestic financial market.

In general, 2013 was another year of development both for Latvia and in the public debt management. It encourages a positive outlook, allows react to the volatility of financial market with greater flexibility and gives hopes for new achievements in the public debt management.

KASPARS ĀBOLIŅŠ

VALSTS KASES PĀRVALDNIKS / THE TREASURER

LATVIJAS EKONOMIKAS AKTUALITĀTES

DEVELOPMENTS IN LATVIAN ECONOMY

LATVIJAS EKONOMIKA 2013. GADĀ JOPROJĀM BIJA VISSTRAUJĀK AUGOŠĀ ES

Latvijas ekonomikas izaugsme, kas pēc nozīmīgām pārmaiņām tautsaimniecī-

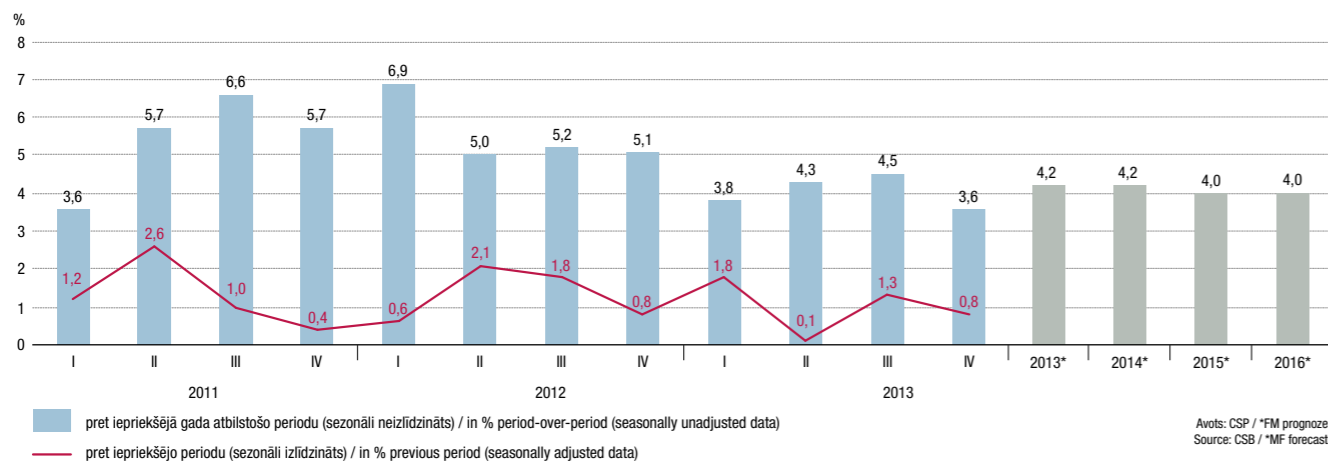
bā atsākās 2010.gada vidū, turpinājās arī 2013.gadā. Latvijas IKP 2013. gadā ir palielinājies par 4,1%, kas ir nedaudz lēnāka izaugsme nekā divos iepriekšējos gados. Tomēr joprojām Latvija ir viena no straujāk augošajām ekonomikām ES. 2013. gadā galvenais tautsaimniecības attīstības nodrošinātājs bija privātais patēriņš, šo līdera lomu saglabājot arī 2013. gada 4. ceturksnī, kad tas pieauga par 4,3%, tādējādi sekmējot IKP kāpumu par 2,6 procentpunktiem. Iedzīvotāju pirktspēja turpināja uzlaboties galvenokārt nodarbinātības un reālās algas kāpuma dēļ. Savukārt investīciju izaugsme 2013. gadā bija vāja, ko galvenokārt noteica neskaidrības ārējā vidē, nogaidoša attieksme saistībā ar gaidāmo *euro* ieviešanu un lielu investīciju projektu pabeigšana.

Reālajam preču un pakalpojumu eksportam 2013.gadā bija vērojama pieauguma tempu samazināšanās. 4. ceturksnī sa-

līdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni eksporta līmenis saglabājās nemainīgs.

No nozaru viedokļa 2013.gada 4. ceturksnī lielāko devumu IKP nodrošināja pakalpojumu nozares – komercpakalpojumi un operācijas ar nekustamo īpašumu, kā arī valsts pārvalde.

IKP pieaugums (salīdzināmajās cenās, %)
GDP growth (in comparable prices, %)

Avots: CSP / *FM prognozes
Source: CSB / *MF forecasts

LATVIA IS THE FASTEST-GROWING ECONOMY IN THE EU ALSO IN 2013

Growth of Latvian economy, that started in the middle of 2010 after significant changes in the economy, continued also in 2013. In 2013 Latvia's GDP grew by 4.1 percent, showing a slower growth than in two previous years. Despite that Latvia was still one of the fastest growing economies in EU. In 2013 private consumption was the main engine of economic growth, and it retained the leading role also in the fourth quarter, increasing by 4.3 percent and contributing 2.6 percentage points in the GDP growth. The purchasing power of residents continued to rise mostly be-

cause of the increased employment level and rising real wages. Investment growth was weak in 2013, which was mainly caused by uncertainties in the external environment, a wait-and-see attitude before euro introduction and the completion of large investment projects.

Growth rate of the real goods and services exports slowed in 2013. In the fourth quarter, exports growth remained unchanged year-on-year.

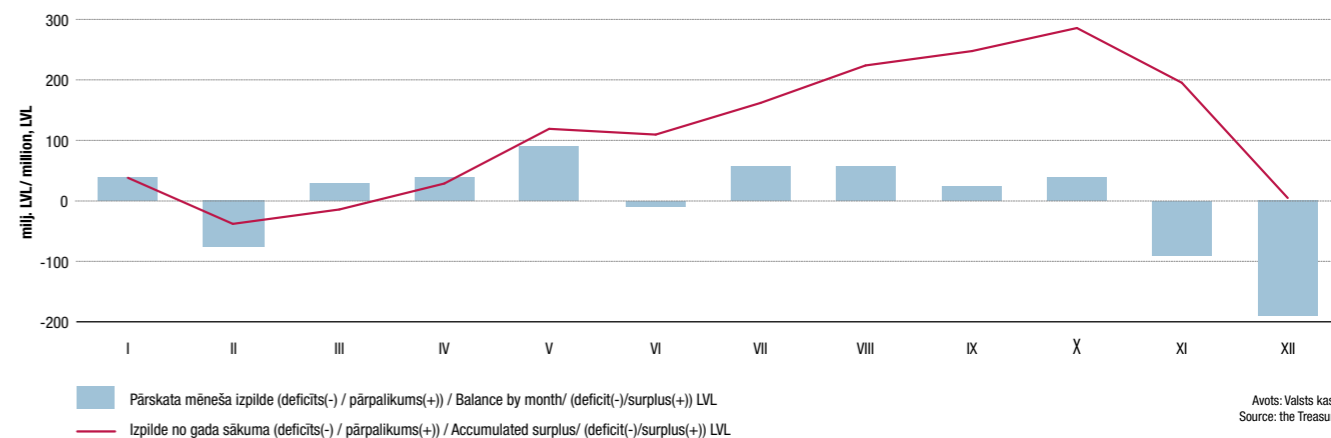
By sector, the largest contribution to the GDP was made by service sector branches – commercial services, real estate transactions as well as public administration.

VALSTS BUDŽETA IZPILDES TENDENCES

Ekonomiskās aktivitātes pieaugums un uzlabojumi nodokļu administrēšanā, kā arī stingrāka budžeta līdzekļu izlietojuma disciplīna sekmēja fiskālās situācijas uzlabošanu. 2013.gadā valsts budžetā pēc nacionālās naudas plūsmas metodoloģijas izveidojās neliels pārpalikums – 8,6 milj. LVL jeb 0,05% no IKP – pretstatā likumā „Par valsts budžetu 2013.gadam” plānotajam deficitam.

2013. gada sākumā stājās spēkā Fiskālās disciplīnas likums, kas nosaka ilgtspējīgas fiskālās politikas principus, tās plānošanas un īstenošanas instrumentus, fiskālās disciplīnas ieviešanas uzraudzību, kā arī paredz fiskālos nosacījumus, kas ievērojami vidēja termiņa budžeta un gadskārtējā valsts budžeta plānošanā un izpildē.

Valsts konsolidētā budžeta finansālā bilance 2013.gadā
Financial balance of central government consolidated budget in 2013

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

TRENDS IN CENTRAL GOVERNMENT BUDGET EXECUTION

Increased economic activity and measures for improvement of tax administration as well as strengthening of the budgetary discipline have facilitated improvement of fiscal situation. In accordance with the national cash flow methodology in 2013 government budget recorded a small surplus of LVL 8.6 million or 0.05 percent of the GDP, although a budget deficit was planned in the law On the State Budget for 2013.

At the beginning of 2013 the Fiscal Discipline Law came into effect. It prescribes principles of fiscal policy, tools for planning and implementation of the fiscal policy, supervision of fiscal discipline, as well as fiscal conditions that must be observed in preparation and execution of the Medium-Term Budget Framework Law and the annual state budget law and its amendments.

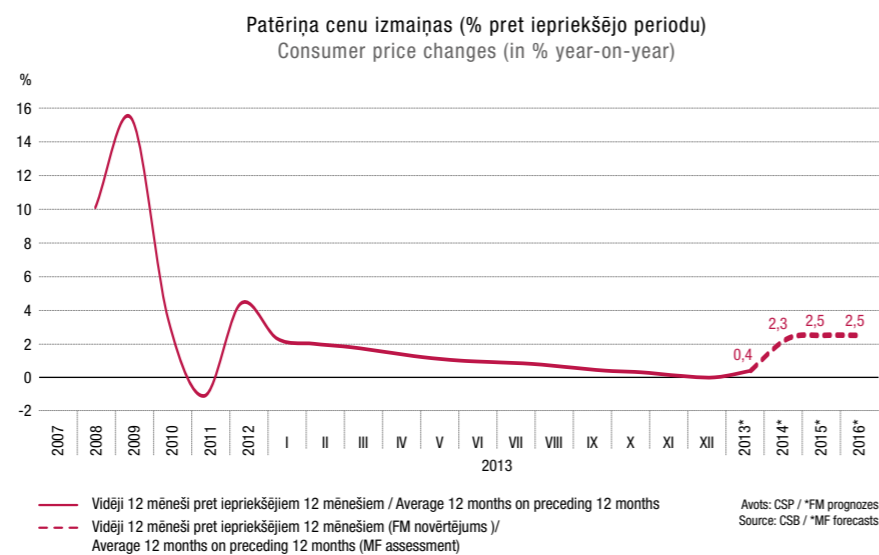
INFLĀCIJA

Gada vidējā inflācija 2013.gadā sasniedza ekonomiskās izaugsmes apstākļiem neraksturīgu rekordu – 0,0%. Galvenie vidējo gada inflāciju ietekmējošie faktori bija salīdzinoši zema naftas produktu un ar to saistīto enerģētikas pakalpojumu cena (salīdzinājumā ar rekordaugstajām cenām 2012.gadā), stabilas pārtikas cenas un noturīgi zema pamatinflācija. Cenu svārstības vēl arvien izraisīja ārējie procesi jeb tā sauktā importētā inflācija – enerģētikas pakalpojumu, naftas un pārtikas cenas. Turpmākajos gados ir gaidāms neliels naftas un pārtikas cenu pieaugums, tomēr 2014.gadā inflāciju visbūtiskāk varētu ietekmēt elektroenerģijas tirgus tarifu pārskatīšana un *euro* ieviešana. Atbilstoši prognozēm gada vidējā inflācija 2014.gadā pakāpsies līdz 2,3%, kas joprojām ir uzskatāma par samērā zemu inflāciju, ņemot vērā elektroenerģijas tarifu un *euro* ieviešanas izraisītā cenu kāpuma vienreizējo raksturu.

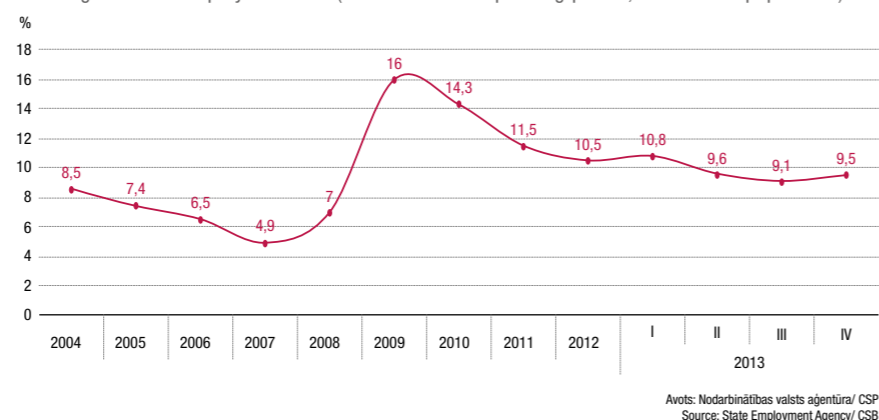
BEZDARBA LĪMENIS

Līdz ar ekonomisko izaugsmi arī situācija Latvijas darba tirgū 2013.gadā uzlabojās. 2013.gada beigās reģistrētā bezdarba līmenis bija 9,5% ekonomiski aktīvo iedzīvotāju. Tādējādi bezdarba līmenis saglabājās zem 10% jau astoņus mēnešus pēc kārtas pēdējo četru gadu laikā.

Sagaidāms, ka vidējā termiņā tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits turpinās augt, tomēr pieauguma tempi kļūs lēnāki, gadā nepārsniedzot 1,3-1,5%. Tāpat tiek prognozēta darba meklētāju īpatsvara turpmāka samazināšanās, ko sekmēs nodarbinātības un ekonomiskās aktivitātes pieaugums. Līdz ar to IKP pieaugumu, tāpat kā iepriekšējos gados, vairāk nodrošinās produktivitātes, nevis strādājošo skaita pieaugums.

Reģistrētā bezdarba līmenis (attiecīgā perioda beigās, % no ekonomiski aktīviem iedzīvotājiem)
Registered unemployment rate (the end of corresponding period, % of active population)

UNEMPLOYMENT RATE

In 2013, with the recovery of economic growth the situation in the labour market also improved. The registered unemployment rate in Latvia was 9.5 percent of the economically active population at the end of 2013. Thus, the unemployment rate has remained below 10 percent already eight consecutive months for the first time in four years.

In the mid-term the number of the employed is expected to continue increasing, however the pace of growth would become slower and keep at 1.3-1.5 percent annually. A further decrease of job seekers rate is also expected due to the growth of the employment and economic activity. Thus, as in previous years GDP growth will be based mainly on the increase of productivity not so much on a larger number of the employed.

INFLATION

Annual average inflation in 2013 was recorded at 0.0 percent which is unusual in the situation of economic growth. The main factors influencing annual average inflation were lower oil and the related energy prices if compared to the record-high prices in 2012, stable food prices and constantly low core inflation. The so called imported inflation – increase in the price of energy, oil and food – continued to cause volatility of prices. In the coming years a small rise of oil and food prices is expected, but in 2014 the review of electricity tariffs and changeover to euro might have the greatest impact on inflation. The annual average inflation in 2014 is expected to increase to 2.3 percent which still can be viewed as a relatively low inflation taking into consideration a one-off effect of price increase caused by higher electricity tariffs and euro introduction.

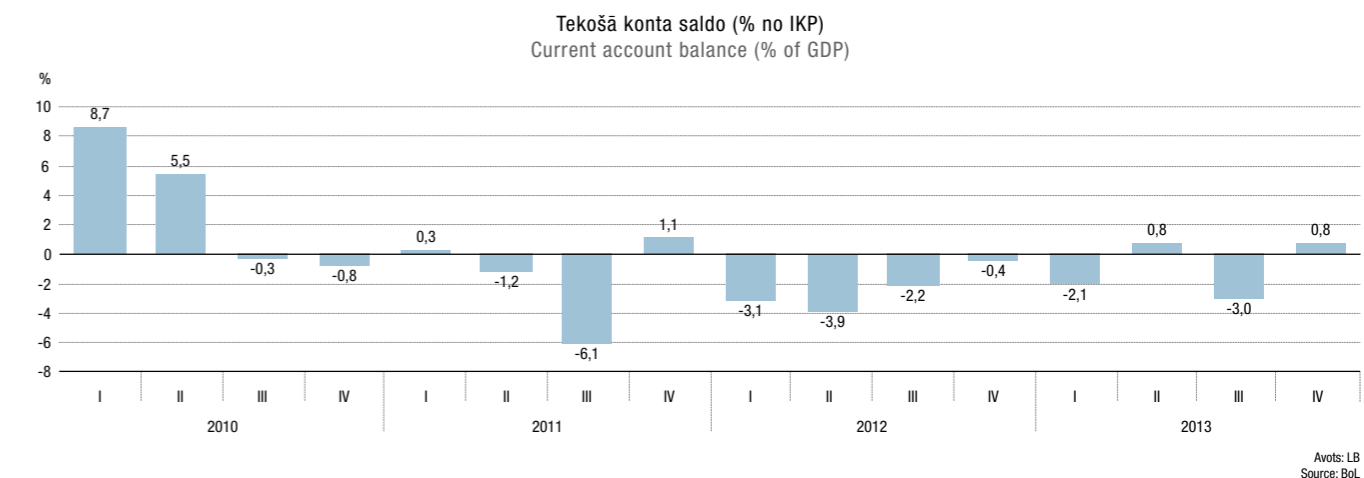
MAKSĀJUMU BILANCE

Latvijas maksājumu bilances tekošajā kontā 2013.gada ceturtajā ceturksnī veidojās pārpalikums 37,7 milj. LVL (0,8% no 2013.gada 4.ceturkšņa IKP). 2013.gadā salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem tekošā konta deficīts bija mazāks (134,3 milj. LVL jeb 0,8% no kopējā 2013.gada IKP). 2013.gadā tekošā konta deficīta samazinājumu veicināja preču ārējās tirdzniecības deficīta samazinājums un pakalpojumu ārējās tirdzniecības pārpalikuma pieaugums.

Preču un pakalpojumu ārējās tirdzniecības deficīts 2013.gada ceturtajā ceturksnī samazinājās līdz 12,9 milj. LVL (0,3% no 2013.gada 4.ceturkšņa IKP). Salīdzinājumā ar 2013.gada trešo ceturksni preču eksports pieauga straujāk nekā preču imports, bet pakalpojumu eksports un imports samazinājās. 2013.gada ceturtajā ceturksnī turpināja samazināties pārveidājumu pakalpojumu eksports, savukārt salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni labākus rezultātus uzrādīja būvniecības, kā arī informācijas un datorpakalpojumu eksports.

lenākumu konta negatīvais saldo 2013.gada 4.ceturksnī bija 15,5 milj. LVL jeb 0,3% no IKP, jo nedaudz samazinājies ārvalstu tiešo investoru Latvijā gūtā peļņa.

Maksājumu bilances finanšu kontā 2013.gada 4.ceturksnī veidojās negatīvs saldo 54,0 milj. LVL (1,2% no IKP). Ārvalstu tiešās investīcijas Latvijā palielinājās par 156,8 milj. LVL (3,5% no IKP). Visvairāk investīciju 2013.gadā ielūda finanšu un apdrošināšanas darbības (no Zviedrijas un Krievijas), nozīmīgas investīcijas bija arī apstrādes rūpniecībā (no Luksemburgas, Kipras un Dānijas) un tirdzniecībā (no Igaunijas un Lietuvas).

BALANCE OF PAYMENTS

In the fourth quarter of 2013 current account surplus of Latvia's balance of payments reached LVL 37.7 million or 0.8 percent of the GDP of the fourth quarter of 2013. Generally, in 2013 the current account deficit was smaller than in the previous years (LVL 134.3 million or 0.8 percent of the total GDP of 2013). The shrinking deficit in 2013 was fostered by a drop in the goods' foreign trade deficit and a rise in services' foreign trade surplus.

The foreign trade deficit in goods and services dropped to LVL 12.9 million (0.3% of GDP) in the fourth quarter. Quarter-on-quarter, goods exports grew faster than goods imports, but both the exports and imports of services dropped. In the fourth quarter the export of transportation services continued to fall, whereas construction services and information and computer services posted better results quarter-on-quarter.

Income account recorded a deficit of LVL 15.5 million in the fourth quarter or 0.3 percent of GDP as the profits of foreign direct investors gained in Latvia shrank slightly.

Financial account showed a negative balance of LVL 54.0 million or 1.2 percent of the GDP in the third quarter of 2013. Foreign direct investment in Latvia increased by LVL 156.8 percent or 3.5 percent of the GDP. The largest investment inflow in 2013 was recorded in financial and insurance operations (investments from Sweden and Russia), significant investments were made in manufacturing (from Luxembourg, Cyprus and Denmark) and trade (from Estonia and Lithuania).

LATVIJAS PIEVIENOŠANĀS EURO ZONAI

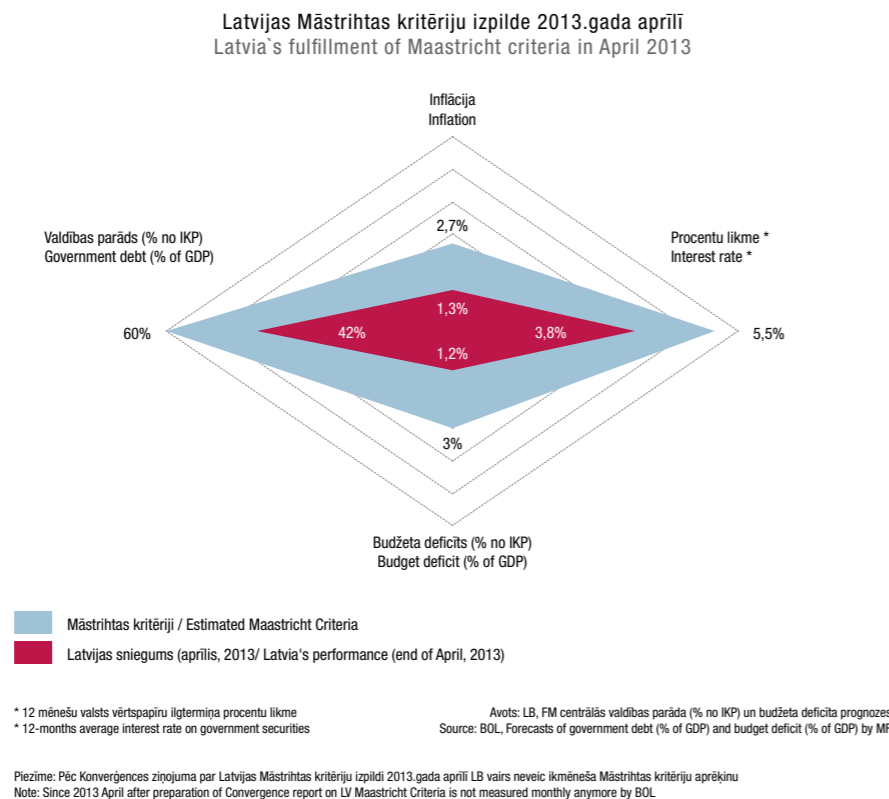
Latvija kļuva par ES dalībvalsti 2004.gada 1.maijā, pamatojoties uz sabiedrības balsojumu referendumā. Iestāšanās līgums ES paredzēja arī to, ka Latvijā tiks ieviests *euro*. Taču, lai *euro* ieviestu, Latvijai bija jāatbilst vairākiem ekonomiskiem kritērijiem, ko 1992. gadā Māstrihtā noslēgtajā līgumā noteikušas ES dalībvalstis.

Latvijas Konverģences programma 2012.-2015.gadam un Latvijas ekonomikas stabilizēšanas un izaugsmes atjaunošanas programma paredzēja virzību uz Māstrihtas kritēriju izpildi un *euro* ieviešanu 2014.gadā, ko veiksmīgi sasniedza, un Latvija 2014.gadā kļuva par 18. Eiropas monetārās savienības dalībvalsti.

2013.gada 5.jūnijā EK Konverģences ziņojumā par Latviju secināja, ka Latvija ir sasniegusi augstu ilgtspējīgas ekonomiskās konverģences līmeni, un ierosina Eiropas Padomei pieņemt lēmumu par *euro* ieviešanu Latvijā no 2014. gada 1.janvāra. Latvija sekmīgi izpildīja visus Māstrihtas kri-

tērijus, lai varētu pievienoties *euro* zonai. Šajā ziņojumā tika minēts, ka „Latvijai ir izdevies sekmīgi risināt grūtu makroekonomikas korekcijas procesu. Izlēmīga rīcība, īstenojot ES un SVF vadīto finansiālās palīdzības programmu, palīdzēja valstij pārvarēt smagu lejupslīdi un atjaunot ekonomikas izaugsmi”.

2013.gada 9.jūlijā ES dalībvalstu ekonomikas un finanšu ministru padomes sanāksmes laikā tika nolemts Latviju uzaicināt *euro* zonā, sākot ar 2014.gada 1.janvāri, nosakot oficiālo valūtas kursu 1 EUR = 0,702804 LVL.

LATVIA JOINS THE EUROZONE

Latvia joined the EU on 1 May 2004 after population voted in favour of EU membership in a referendum. The Accession Treaty also prescribed introduction of the euro in Latvia. However, in order to introduce the euro, Latvia had to meet several economic criteria set in the Treaty agreed upon by the EU member states in Maastricht in 1992.

The Convergence Program of the Republic of Latvia in 2012-2015 and the Economic Stabilisation and Growth Revival Program of Latvia set a target to implement the Maastricht criteria and introduce the euro on 1 January 2014. The target was achieved, and in 2014 Latvia became the 18th member of the EU Economic and monetary union.

EC concluded in its Convergence Report on Latvia, adopted on 5 June 2013, that Latvia has achieved a high level of sustainable economic convergence and proposed to the EU Council to decide on Latvia's adoption of the euro as from 1 January 2014. Latvia has fulfilled all Maastricht criteria in order to join the eurozone. The Convergence Report finds that "Latvia has successfully gone through a tough correction of macroeconomic imbalances during the crisis. Decisive actions in implementing the international loan program of the EU and IMF helped the country overcome the deep fall of economy and return to economic growth".

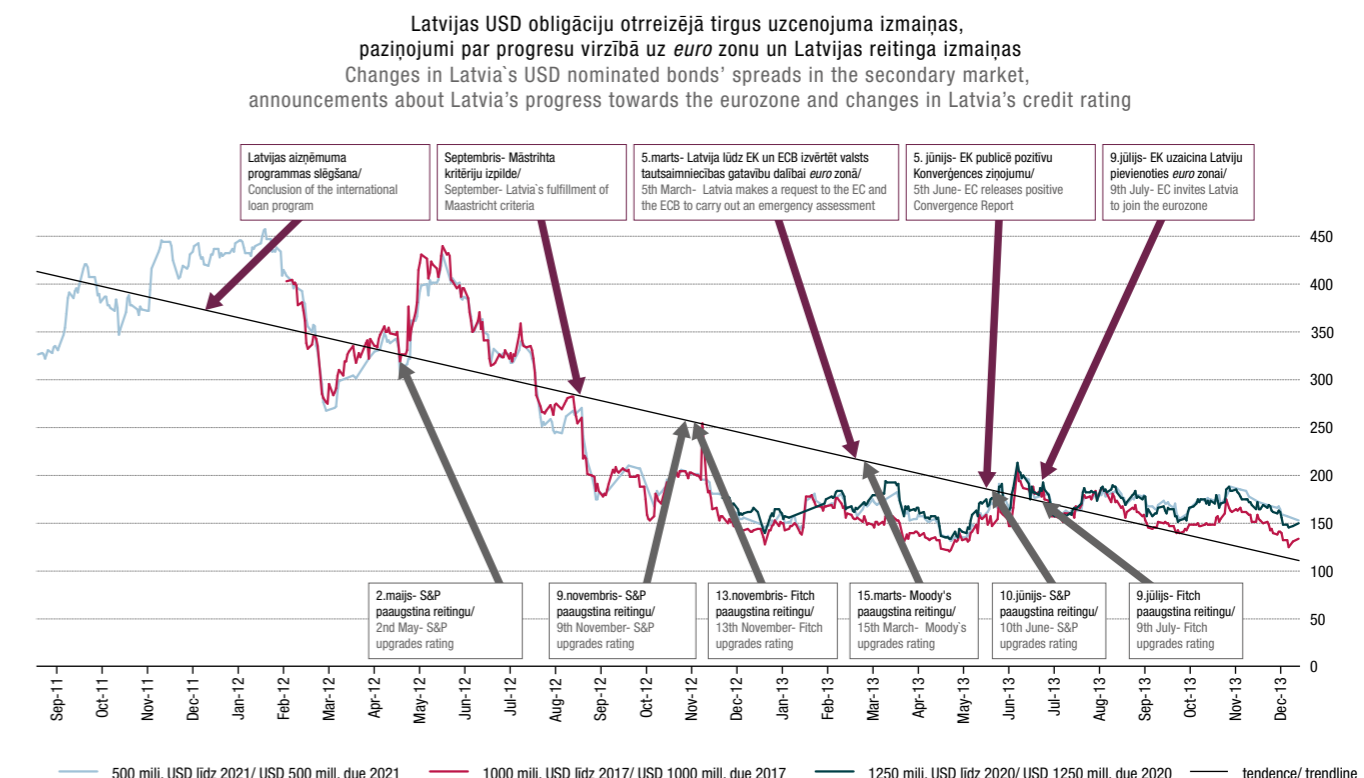
At the meeting of 9 July 2013 the Economic and Financial Affairs Council decided to invite Latvia to join the eurozone as from 1 January 2014 and set the official conversion rate at 1 EUR = 0.702804 LVL.

Latvijas virzībai uz *euro* ieviešanu bija vairāki pozitīvi aspekti, tostarp arī ietekme uz valsts parāda apkalpošanas izmaksām. Līdz ar Latvijas starptautiskā aizņēmuma programmas sekmīgu noslēgšanu 2011.gada decembrī, kuras rezultātā tika nodrošināti priekšnosacījumi *euro* ieviešanai no 2014.gada 1.janvāra, un ilgtspējīgas fiskālās politikas nostiprināšanu ilg-

termiņā iesākās virkne pozitīvu pārmaiņu valsts kredītreitīngā un kredītriska uzceņojumā.

Valsts ekonomikas izaugsmes rādītāji, mērķtiecība un konsekventa strukturālo reformu īstenošana publiskajā sektorā un Māstrihtas kritēriju izpilde tuvināja Lat-

viju dalībai *euro* zonā. Tāpat arī oficiālās pievienošanās procedūras uzsākšana un pievienošanās *euro* zonai uzaicinājuma saņemšana deva papildu pozitīvu ietekmi uz Latvijas emitēto vērtspapīru otrreizējo tirdzniecības līmeņu samazināšanos, kā arī stimulēja zemāku aizņemšanās likmju noteikšanu no investoru puses, Latvijai veicot jaunus aizņēmumu darījumus.

Latvia's move towards joining the eurozone had several positive effects, inter alia, on the public debt servicing costs. Latvia's credit ratings and credit spreads showed a range of positive changes after Latvia successfully concluded the international loan program in December 2011, that helped to meet all criteria required

for euro introduction as of 1 January 2014, and after sustainability of fiscal policy was strengthened in the long-term.

Economic growth rates, determination and consistent implementation of the structural reforms in the public sector and fulfilment of the Maastricht criteria brought

Latvia closer to the eurozone accession. Moreover, the initiation of the official accession process and the invitation to join the eurozone brought about additional positive effects such as the fall of Latvian government securities' spreads in the secondary market and decrease of interest rates on new bonds.

Piezīme: Latvijas *euro* monētas
Note: Latvia's euro coins

Avots: LB
Source: BOL

LATVIJAS REPUBLIKAS KREDĪTREITINGS

CREDIT RATING OF THE REPUBLIC OF LATVIA

BBB+/BBB+/BAA2

2013.gadā visas Latvijas kredītspēju vērtējošās reitingu aģentūras paaugstināja Latvijas kredītreitings.

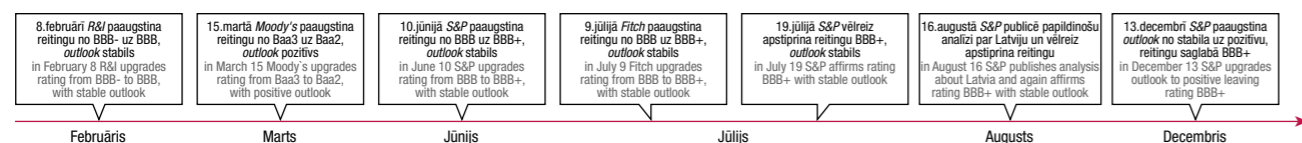
Vispirms februārī ilgtermiņa reitingu saistībām ārvalstu valūtā paaugstināja Japānas reitingu aģentūra *R&I* no BBB- uz BBB, nedaudz vēlāk martā *Moody's* mainīja ilgtermiņa kredītreitings no Baa3 uz

Baa2, pamatojot to ar valsts stabilu, spēcīgu un sabalansētu ekonomikas attīstību. Saistībā ar Māstrihtas kritēriju izpildi un oficiālu uzaicinājumu Latvijai pievienoties *euro* zonai reitingu no BBB uz BBB+ jūnijā paaugstināja *S&P* un jūlijā – *Fitch*. Gada beigās *S&P* paaugstināja Latvijas kredītreitings nākotnes prognozi no stabilas uz pozitīvu.

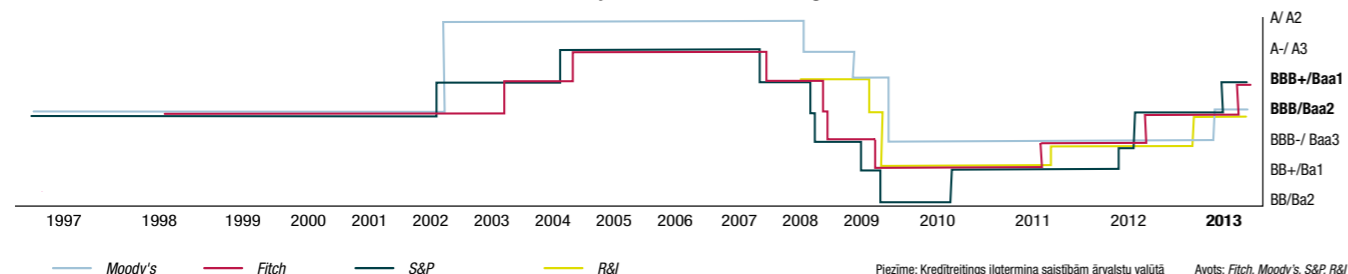
R&I, *Moody's*, *S&P* un *Fitch* galvenie argumenti Latvijas kredītreitings paaugstināšanai:

- stabila un sabalansēta ekonomikas izaugsme, kam pamatā ir augošs eksports, konkurētspēja, privātais patēriņš un ierobežota inflācija;
- ātrāka un produktīvāka fiskālās konsolidācijas realizēšana, nekā bija plānots, būtiski uzlabojumi valdības finansēs, ievrojama budžeta deficīta mazināšana;

Kredītreitings notikumi 2013.gadā
Latvia credit rating events in 2013

Latvijas kredītreitings vēsture
History of Latvia's credit rating

In 2013 all rating agencies assessing Latvia's creditworthiness upgraded Latvia's credit ratings.

At first in February Japan's rating agency raised Latvia's long-term credit rating to BBB from BBB-. A little bit later in March Moody's changed long-term credit rating to Baa2 from Baa3 on the grounds of stable, strong and balanced economic development. After Latvia fulfilled the Maastricht criteria and received the official invitation to join the eurozone, credit rating was upgraded to BBB+ from BBB by S&P in June and Fitch in July. At the end of the year S&P raised Latvia's credit rating outlook to positive from stable.

R&I, *Moody's*, *S&P* and *Fitch's* reasoning behind upgrade of Latvia's credit rating was as follows:

- a stable and balanced economic growth based on expanding exports, competitiveness, private consumption and limited inflation;
- faster than expected fiscal consolidation, significant improvement in public finances, remarkable budget deficit cuts;
- political and institutional stability;
- improved stability in fiscal management following adoption of the Fiscal Discipline Law prescribing implementation of counter-cyclical fiscal policy in the future;

- politiskā un institucionālā stabilitāte;
- uzlabota valsts fiskālās pārvaldības stabilitāte, pieņemot Fiskālās disciplīnas likumu ar mērķi nākotnē īstenot pretciklisku fiskālo politiku;
- uzlabojusies piekļuve finanšu un kapitāla tirgum;
- pozitīvi novērtēta valsts parāda vadība;
- oficiāls uzaicinājums dalībai *euro* zonā; dalība *euro* zonā mazinās valūtas risku, kā arī kredītrisku un likviditātes risku banku sektorā, nodrošinās institucionālu atbalstu banku sektoram un piekļuvi plašiem un augsti attīstītiem kapitāla tirgiem;
- pozitīvas vidēja termiņa attīstības prognozes un paļaušanās uz piesardzīgas politikas īstenošanu arī turpmāk.

- improved access to the international financial and capital market;
- positive assessment of the public debt management;
- an official invitation to join the eurozone; eurozone membership will reduce exchange rate risk as well as credit risk and liquidity risk in the banking sector, it will ensure the institutional support to the banking sector and access to global and highly developed capital markets;
- positive forecasts for development in the mid-term and reliance on implementation of prudent policy further on.

CENTRĀLĀS VALDĪBAS AIZŅĒMUMI

CENTRAL GOVERNMENT BORROWING

Aktualitātes iekšējā finanšu tirgū: ieviesta primāro dīleru sistēma, likmes sasniedz vēsturiski zemāko līmeni, kā arī aizsāktas jauna finanšu instrumenta – krājobligāciju – emisijas.

Primāro dīleru sistēmu Latvijā ieviesa 2013.gada 11.februārī. Primāro dīleru sistēma ir sadarbības forma starp emitentu (Valsts kase) un finanšu institūcijām, lai realizētu vienotu stratēģiju vērtspapīru

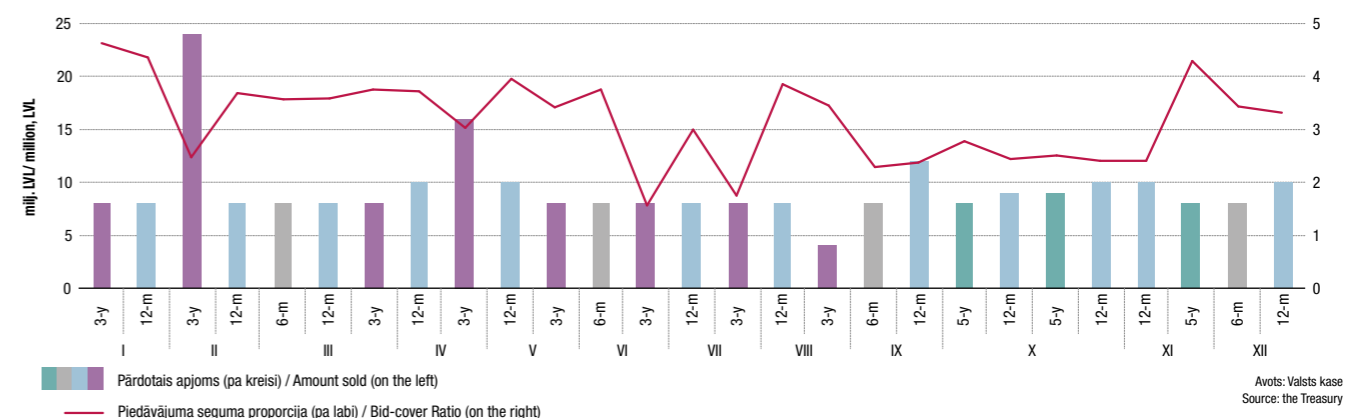
sākotnējā un otrreizējā tirgus funkcionalitātes stiprināšanai un vērtspapīru tirgus attīstības veicināšanai. Primārie dīleri veic starpniecības un valsts vērtspapīru tirgus eksperta funkciju, kā arī veido dialogu ar investoriem, iegādājoties vērtspapīrus sākotnējā izvietojumā sev vai klientiem un veicot tirgus uzturētāja pienākumus otrreizējā tirgū. Primāro dīleru sistēmas mērķis ir sekmēt valsts vērtspapīru tirgus attīstību, tostarp jaunu aizņēmšanās instrumentu veidošanos un investoru bāzes paplašināšanos, padarīt valsts vērtspapīru tirgu aktīvāku, likvidāku un investoriem pievilcīgāku, kā arī samazināt ar valsts parāda apkalpošanu saistītās izmaksas.

2013.gadā Valsts kase turpināja regulāras valsts vērtspapīru izsoles, piedāvājot investoriem vērtspapīrus ar plašu dzēšanas termiņu spektru. Līdzīgi kā iepriekšējos gados 6 un 12 mēnešu parādzīmju izsoles Valsts kase rīkoja, lai pārfinansētu iekšējo

īstermiņa parādu un nodrošinātu relatīvi lētus likviditātes resursus, kā arī uzturētu iekšējā aizņēmuma vērtspapīru tirgu, t.sk. nodrošinātu īstermiņa latu resursu aizņemšanās etalona regulāru aktualizēšanu tirgū. Savukārt, lai nodrošinātu vidēja un ilgtermiņa vērtspapīru piedāvājumu institucionālajiem investoriem, kā arī garāka termiņa resursus valsts budžeta pamata finansēšanai, Valsts kase 2013.gada sākumā piedāvāja jaunu 3 gadu obligāciju programmu un oktobrī uzsāka jaunu 5 gadu obligāciju programmu, uzrādot labus izsoļu rezultātus un sasniedzot augstu pieprasījumu.

Sākotnējā tirgū 2013.gadā Valsts kase pārdeva vērtspapīrus 315 milj. LVL apmērā. Vidēji kopējais pieprasījums 3,1 reizi pārsniedza kopējo piedāvājumu un bija 958 milj. LVL.

Valsts vērtspapīru sākotnējās tirdzniecības aktivitāte konkurējošās daudzscenu izsolēs 2013.gadā
Trading activity in the primary market for government securities' in the competitive multi-price auctions in 2013

Main developments in the domestic financial market: primary dealer system has been introduced, interest rates remained at the historically low levels, first savings bonds are issued.

Primary dealer system was introduced in Latvia on 11 February 2013. Primary dealer system is a form of cooperation between the issuer (the Treasury) and financial institutions in order to implement a unified strategy for strengthening of the functionality of the government domestic securities' primary and secondary market and for development of the government domestic securities' market. Primary dealers perform the function of intermediaries and experts on the government securities market as well as develop a dialogue with investors by acquiring securities in

the primary placement for themselves or their clients and by organizing secondary trading. The aim of the primary dealer system is to promote development of the government domestic securities' market that includes introduction of new debt instruments and expanding of the investor base, increasing of activity, liquidity and investors' interest in the government securities market as well as reducing of the central government debt servicing costs.

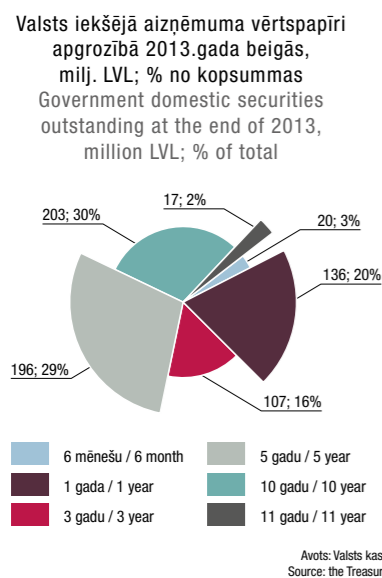
In 2013, the Treasury continued regular government securities auctions and offered securities with a wide variety of maturities. Like in the previous years the Treasury issued 6 and 12 month T-bills to refinance the short-term domestic debt, ensure relatively cheap liquid resources

and to maintain activity in the government domestic securities market as well as to ensure a regular update of the benchmark for short-term borrowing in lats. Meanwhile, to ensure a regular supply of mid- and long-term securities to the institutional investors and resources for the basic financing of the state budget with securities of longer maturity, at the beginning of the year the Treasury offered a new 3-year bond programme and in October initiated a new 5-year bond programme, which produced good results and showed high demand in the auctions.

The Treasury sold securities worth LVL 315 million in the primary market. The total demand made up LVL 958 million, thus exceeding the amount offered for sale more than three times.

Konkurējošajās daudzscenu izsolēs valsts vērtspapīru piedāvājuma seguma proporcija gada laikā bija augstāka par vienu. Vairumā izsolu pieprasījums pārsniedza piedāvājumu 2 līdz 4 reizes. Svārstīgāks pieprasījums bija jūnijā un jūlijā rīkotajās izsolēs, kam par iemeslu bija neskaidrā situācija starptautiskajos finanšu tirgos un tirgus dalībnieku šaubas par likmju attīstības virzienu. Stabilizējoties situācijai gada otrajā pusē, piedāvājuma seguma proporcija atgriezās iepriekšējā līmenī.

Valsts kases neto emisiju apjoms 2013.gadā bija plānots vismaz „0”, piedāvājot izsolēs iekšējā aizņēmuma vērtspapīrus ar dzēšanas termiņiem 6 mēnešus, 12 mēnešus, 3 gadus, 10 gadus. Plānoto sasniegta, un neto emisiju apjoms gada beigās bija pozitīvs (4 milj. LVL pēc nomināla).

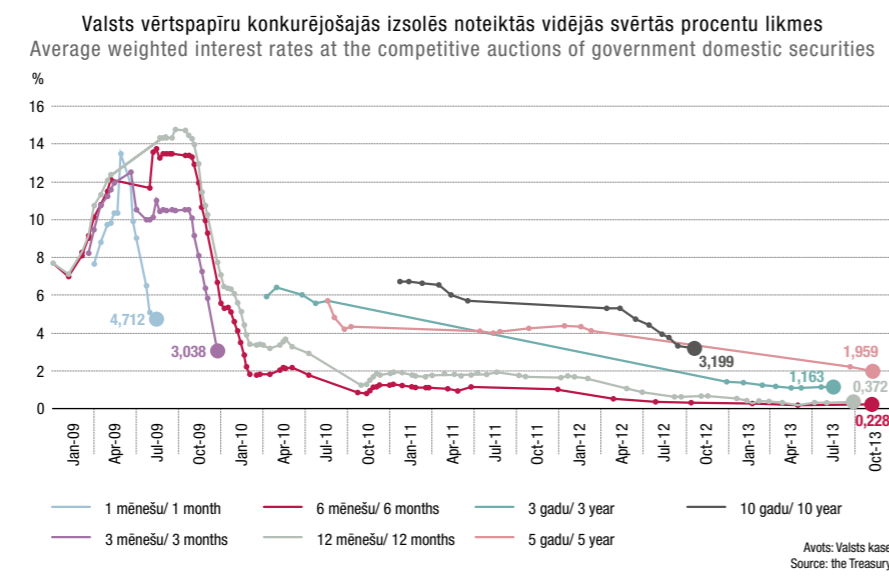

The bid-to-cover ratio in the competitive multi-price auctions of government securities over the year was above 1.0, i.e. demand exceeded supply. In the most of auctions demand exceeded supply by as much as two to four times. Volatility in demand was observed in auctions in June and July amid uncertainty in the international financial markets and market participants' concerns about the interest rate trends. As the situation stabilized in the second half of the year, the bid-to-cover ratio returned to the previous level.

The total net issuance of government domestic securities in 2013 was planned at least "0". In order to accomplish this, the Treasury planned to offer government domestic securities with the maturity of 6 months, 12 months, 3 years and 10 years. The Treasury succeeded and at the end of

Pēc konsultācijām ar primārajiem dāleriem par optimāliem jaunu ilgtermiņa obligāciju termiņiem plānotā 10 gadu obligāciju programma tika aizstāta ar 5 gadu obligāciju programmu, kuras izsolēs sasniegta labus pieprasījuma rādītājus.

Līdzīgi kā 2012.gadā, arī 2013.gadā līderpozīciju valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru investoru struktūrā saglabāja kredītiestādes. 2013.gada novembra beigās kredītiestāžu investīcijas Latvijas iekšējā aizņēmuma vērtspapīros veidoja 341,4 milj. LVL jeb 51% no kopējiem apgrozībā esošajiem valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīriem (par 6% mazāk kā 2012.gada novembra beigās). No kopējiem banku aktīviem ieguldījumi Latvijas iekšējā aizņēmuma vērtspapīros ir aptuveni 1,7%. Arī institucionālie investori (pensi-

2013 the total net issuance of government domestic securities was positive – LVL 4 million at face value. Following consultations with the primary dealers about the optimal maturities for new long-term bonds the initially planned 10-year bond programme was replaced with 5-year bond programme that experienced a good demand in the auctions.

Like in previous years, in 2013, credit institutions retained the leading position in the structure of investors acquiring government domestic securities in the secondary market. At the end of November credit institutions had invested in the Latvian government domestic securities LVL 341.4 million, which makes up 51 percent of the total government domestic securities outstanding or 6 percent decrease year-on-year. The share of Latvian govern-

ment securities in the total assets of credit institutions was 1.7 percent. Institutional investors (pension, insurance and investment funds) also regularly invested in government securities. At the end of 2013 institutional investors owned government securities worth LVL 298 million, which is 2.8 percent increase year-on-year. A small amount of government securities, totalling LVL 28 million or 4.2 percent of the total amount of securities in the secondary market, was held by non-residents. The share of government securities owned by non-residents has increased by 46 percent year-on-year.

At the end of 2013 the total amount of government domestic securities outstanding was LVL 679.3 million, of which bonds and T-bills made up 77 and 23 percent respectively.

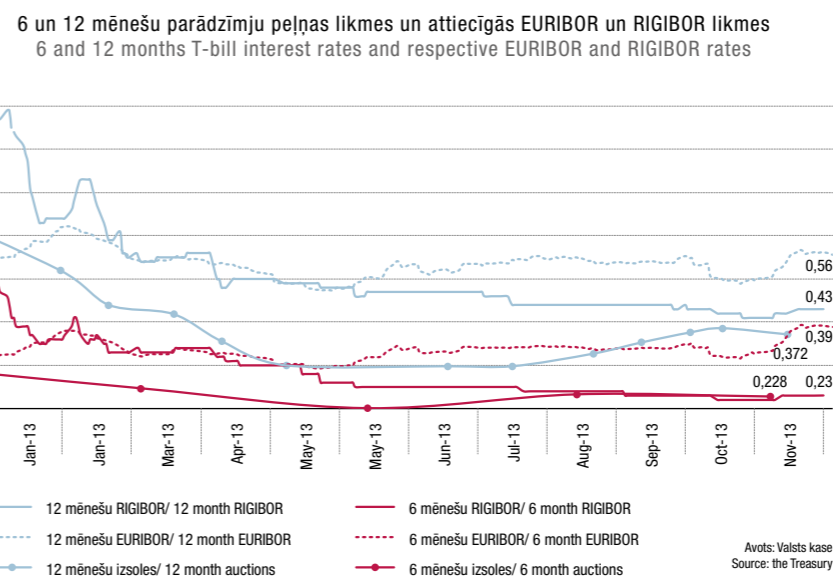
ment securities in the total assets of credit institutions was 1.7 percent. Institutional investors (pension, insurance and investment funds) also regularly invested in government securities. At the end of 2013 institutional investors owned government securities worth LVL 298 million, which is 2.8 percent increase year-on-year. A small amount of government securities, totalling LVL 28 million or 4.2 percent of the total amount of securities in the secondary market, was held by non-residents. The share of government securities owned by non-residents has increased by 46 percent year-on-year.

At the end of 2013 the total amount of government domestic securities outstanding was LVL 679.3 million, of which bonds and T-bills made up 77 and 23 percent respectively.

2013.gada izsolēs likmes turpināja saglabāties vēsturiski zemākajos līmeņos. 6 mēnešu aizņemšanās likme jeb RIGIBOR samazinājās līdz 0,23% (-26 b.p. pret gada sākumu), un 12 mēnešu RIGIBOR likme – līdz 0,43% (-44 b.p. pret gada sākumu). Likmju kritums gada pirmajā pusē skaidrojams ar pozitīvām likmju attīstības tendencēm globālajos finanšu tirgos, kredītiestāžu augsto likviditāti, Latvijas kredītreitīngā uzlabošanās un uzaicinājumu Latvijai pievienoties euro zonai no 2014.gada 1.janvāra. Savukārt gada otrajā pusē, lai gan kredītiestāžu likviditāte turpināja uzlaboties, pieaugot neskaidribai starptautiskajos finanšu tirgos, Latvijas iekšējā aizņēmuma vērtspapīru likmes nedaudz palielinājās.

KRĀJOBĻIGĀCIJU EMISIJU UZSĀKŠANA

Viens no iekšējā tirgus attīstības projektiem 2013.gadā bija jauna, uz privātpersonām orientēta finanšu instrumenta – krājobligāciju – ieviešana. Valsts kases mērķis bija piedāvāt iedzīvotājiem klasisku un drošu finanšu ieguldījumu instrumentu, kā arī piesaistīt papildu resursus par finanšu tirgus likmēm. Turklāt krājobligācijas preventīvi samazina iespējamo kapitāla aizplūdi no iekšzemes finanšu tirgus krīzes situācijās. Jāpiebilst, ka krājobligācijas kopumā ir uzskatāmas par sociālu projektu iedzīvotājiem un drošu alternatīvu ieguldījumu veidu ekonomiski aktīviem iedzīvotājiem.

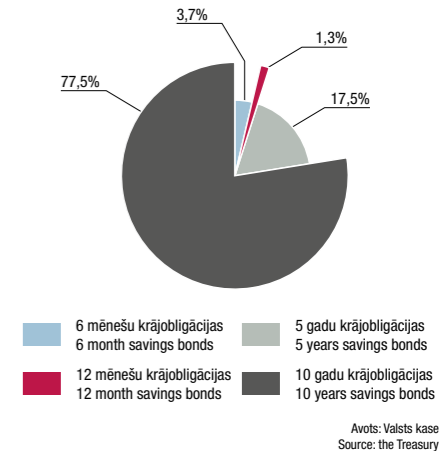
In 2013 interest rates in securities auctions remained at the historically low levels. The six month RIGIBOR rate dropped to 0.23 percent (a decrease of 26 bps year-on-year), and the twelve month RIGIBOR rate fell to 0.43 percent (down by 44 bps year-on-year). The fall of interest rates in the first half of the year was due to the positive development of interest rates in the global financial markets, high liquidity of the credit institutions, upgrades of Latvia's credit rating on the invitation to join the eurozone as from 1 January 2014. In the second half of the year, though liquidity of the credit institutions continued improving, interest rates on Latvian government domestic securities increased slightly.

LAUNCH OF SAVINGS BONDS ISSUES

In 2013, one of the projects aimed at development of the domestic market was introduction of a new financial instrument – savings bonds – that would be available to private persons. The aim of the Treasury was to offer to the population a classical and safe investment instrument as well as to raise additional resources at the market rates. Furthermore, savings bonds reduce the risk of the capital outflow from the domestic financial market during the crisis. Generally, savings bonds should be treated as a social measure for the population and a safe investment alternative for economically active population.

Krājobligāciju tirdzniecība tika uzsākta 2013.gada 19.jūnijā, piedāvājot interesentiem iespēju iegādāties 12 mēnešu, 5 un 10 gadu krājobligācijas interneta vietnē www.krajobligacijas.lv. 2013.gada 16.jūlijā piedāvāto krājobligāciju klāstu papildināja ar 6 mēnešu krājobligācijām, un 2013.gada decembra beigās kopējais apgrozībā esošo krājobligāciju apjoms pārsniedza 1,25 milj. LVL. ▶

Apgrozībā esošais krājobligāciju apjoms 2013.gada beigās
Outstanding amount of Savings bonds at the end of 2013

Savings bonds were launched on 19 June. At first a possibility to buy 12-month, 5- and 10-year savings bonds in the web site www.krajobligacijas.lv was offered. Since 16 July the variety of available savings bonds included also 6-month savings bonds. At the end of 2013 the total amount of savings bonds outstanding exceeded LVL 1.25 million. ▶

Apgrozībā esošo krājobligāciju termiņstruktūra apstiprina, ka Valsts kase izvēlēta pieeja sākt piedāvāt visu termiņu krājobligācijas gandrīz vienlaicīgi bijusi veiksmīga. Nelielais pārdoto īstermiņa krājobligāciju (ar termiņu līdz vienam gadam ieskaitot) apjoms saistīts ar šo krājobligāciju fiksētā ienākuma zemajām likmēm.

2014.gadā, turpinot krājobligāciju ieviešanas projektu, plānots sākt krājobligāciju izplatīšanu VAS „Latvijas Pasts” nodalās, lai krājobligācijas varētu iegādāties iedzīvotāji, kuri neizmanto banku pakalpojumus. Tādējādi krājobligācijas kļūs vēl pieejamākas ieguldītājiem, un būs sasniegts krājobligāciju ieviešanas projektam izvirzītais mērķis aptvert pēc iespējas lielāku iedzīvotāju skaitu.

Aktualitātes ārējā finanšu tirgū: Valsts kase izveido GMTN programmu turpmāko starptautisko aizņēmumu veikšanai.

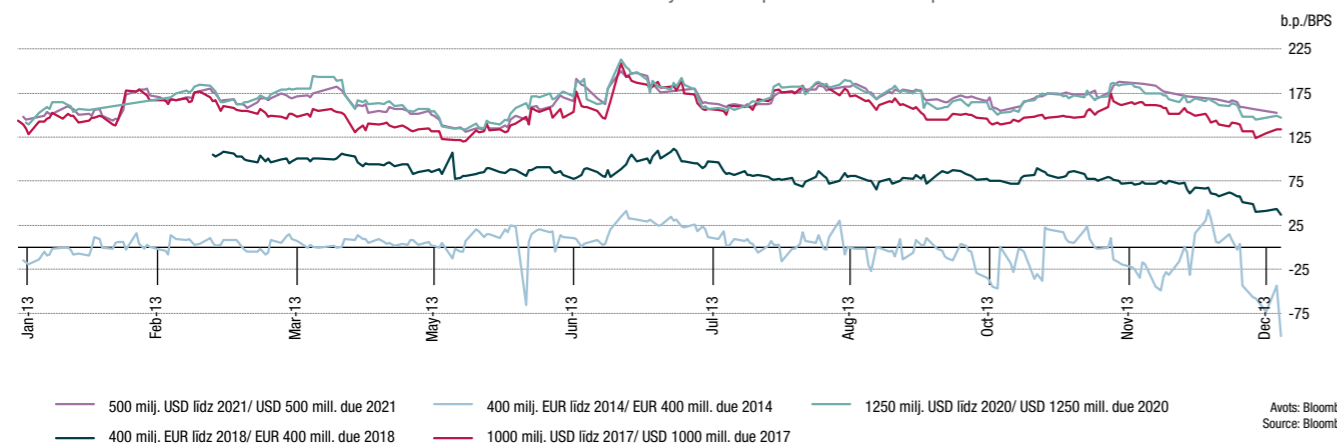
2013.gadā tika izveidota GMTN programma turpmākai starptautisko aizņēmumu veikšanai. GMTN ir vērtspapīru emisiju dokumentācijas juridisks ietvars, kas sastāv no standartizētiem līgumiem un izveidots, lai veicinātu turpmāko Latvijas aizņēmumu procesu. GMTN programma ļauj Latvijai emitēt ne tikai publiskus, bet arī privātā izvietojuma vērtspapīrus.

GMTN programmas izveidošana atbilst Latvijas parāda vadības stratēģijā noteiktajam, ka aizņemšanās darījumu veikšanā jāievēro elastības princips. Tādējādi Valsts kase var operatīvi izmantot labvēlīgu situāciju starptautiskajos kapitāla tirgos un emitēt vērtspapīrus ar izdevīgām procentu likmēm.

Pozitīvi vērtējams tas, ka GMTN programma paredz vērtspapīru emisijas dažādās valūtās un neierobežo ne programmas izmantošanas laiku, ne vērtspapīru emisiju apjomu. Tāpat programma ļauj emitēt vērtspapīrus, ja investors divpusējās sarunās ar Valsts kasi izsaka aizdevuma piedāvājumu atbilstoši programmas juridiskajiem nosacījumiem.

Ņemot vērā ASV Federālo rezervju un Eiropas Centrālās bankas monetārās politikas lēmumus un to ietekmi uz bāzes procentu likmēm, kopējo likviditātes situāciju finanšu tirgos, kā arī Latvijas vērtspapīru kredītriska uzcenojuma attīstību, tāpat samazināto aizņemšanās nepieciešamību, 2013.gadā jauna vērtspapīru emisija starptautiskajos finanšu tirgos netika organizēta.

Latvijas emitēto eiroobligāciju uzcenojums virs EUR un USD mijmaiņas likmēm
Latvia's Eurobond secondary market spreads vs mid-swaps

The breakdown of savings bonds outstanding by maturity proves that the Treasury's decision to start offering the whole range of savings bonds almost at the same time has been right. The small amount of the sold short-term savings bonds (with the maturity of up to one year including) was because of the low return such fixed-rate savings bonds provide.

In 2014, further implementation of the savings bond project involves launch of savings bonds sale in the post service points in cooperation with the state joint stock company „Latvijas Pasts” (Latvian Post) so that savings bonds become accessible to people who do not use bank services. As a result, investors will have better access to the savings bonds, and the main target of the savings bond project – to reach as broad society as possible – will be achieved.

Main development in the international financial markets: the Treasury Establishes the GMTN Program for the future borrowings in the international markets

In 2013 the Treasury established the GMTN Program for the future borrowings in the international markets. GMTN Program is a legal framework for documentation of bond issuance in the international financial market consisting of standardized contracts. The Treasury established the GMTN Program to facilitate Latvia's borrowing process in the future. The GMTN Program allows Latvia to issue both public and private placement securities.

Establishment of the GMTN Program corresponds to one of the principles defined in the Strategy, namely, that flexibility principle should be applied in borrowing transactions. This way the Treasury can

take advantage of a situation in the international capital markets and issue bonds at favourable interest rates.

A positive aspect of the GMTN Program is that it gives a possibility to issue bonds in different currencies and ensures flexibility regarding the time and amount of bond issuance. The GMTN also makes reverse inquiries feasible.

Taking into consideration the monetary policy decisions made by the US Federal Reserve System and the European Central Bank and impact of these decisions on the interest rates, overall liquidity in the financial markets and changes in credit spreads of the outstanding Latvian government bonds and decrease in financing requirement, in 2013 a new benchmark issuance in the international capital markets was not organized.

INFORMĀCIJAS NODROŠINĀŠANA FINANŠU TIRGUS DALĪBNIEKIEM UN INVESTORIEM

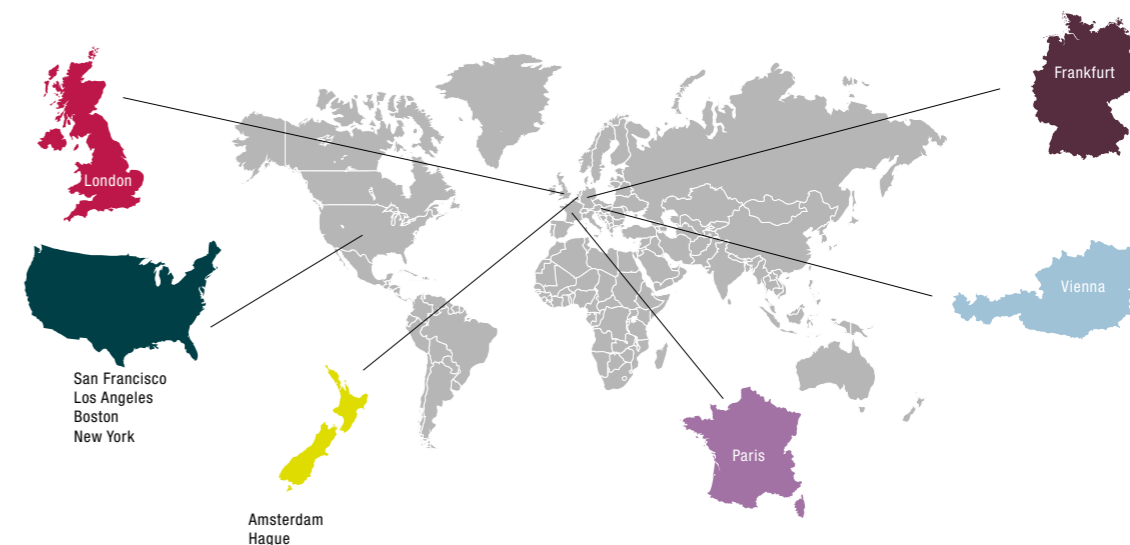
Pērn Latvijas delegācijas tikās ar investoriem Eiropā un ASV. Lai nodrošinātu iespējami lielu elastību emisijas laika izvēlei, 2013.gada jūnijā Latvijas delegācija devās uz vairākām Eiropas pilsētām, lai tiktos ar lielākajiem Latvijas esošajiem un potenciālajiem investoriem. Tiekoties ar investoriem Londonā, Vinē, Frankfurtē, Amsterdamā, Hāgā un Parīzē, Latvijas delegācijas mērķis bija sniegt aktuālu informāciju par

notikumiem Latvijā un veicināt Eiropas investoru interesi par ieguldījumu iespējām Latvijas vērtspapīros. Iepriekšējoreiz Latvijas delegācija ar Eiropas investoriem tikās 2008.gadā.

Savukārt novembrī Latvijas delegācija tikās ar investoriem ASV. Tikšanās tika organizētas ar aktīvākajiem investoriem Ņujorkā, Bostonā, Losandželosā un Sanfrancisko. Šāda veida regulāras tikšanās palīdz uzzināt investoru viedokli par Latviju kā emitentu, kā arī sekmē komunikāciju un informācijas apmaiņu ar investoriem.

2014.gadā Valsts kase turpinās īstenot uz investoriem orientētus komunikācijas pasākumus, kas ietver iknedēļas galveno notikumu apskata, valsts parāda vadības ceturkšņa biļetena un valsts parāda vadības gada pārskata sagatavošanu, investoru prezentācijas aktualizēšanu, kā arī organizēs tikšanās ar esošajiem un potenciālajiem investoriem.

Latvijas delegācijas investoru tikšanās 2013.gadā
Latvian delegation meetings with investors in 2013

PROVIDING INFORMATION TO THE FINANCIAL MARKET PARTICIPANTS AND INVESTORS

In 2013 Latvian delegation had meetings with investors in Europe and the US. In order to ensure maximum flexibility for deciding on the time of bond issuance, in June Latvian delegation visited several European cities such as London, Vienna, Frankfurt, Amsterdam, the Hague and Paris to meet the current largest and the potential Latvian government bond investors. The aim of the meetings was to provide an update on developments in Latvia and excite European investors' interest about investment possibilities in the Latvian government bonds. Latvian delegation had not met with European investors since 2008.

In November Latvian delegation held a non-deal road show in the US. Meetings were organised with the most active investors in New York, Boston, Los Angeles and San Francisco. Such regular meetings help to find out investors' view about Latvia as an issuer and promote communication and information exchange with investors.

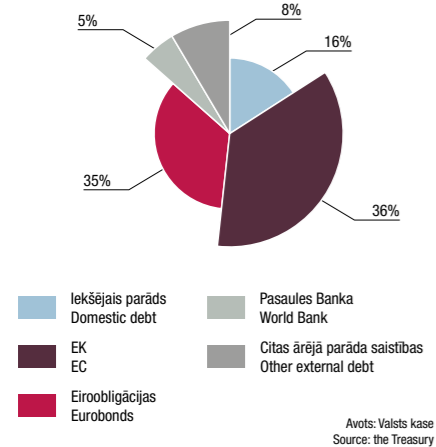
In 2014 the Treasury will continue regular communication with investors that includes preparation of a weekly update of the main events, the government debt management quarterly bulletin and the annual government debt management report as well as updating of investor presentations. Meetings with the current and potential investors will be also organized.

VALSTS PARĀDA STRUKTŪRA

Pēc centrālās valdības īstenotajiem aizņēmumiem un parāda atmaksas valsts parāds 2013.gadā samazinājās par 133,8 milj. LVL un 2013.gada beigās sasniedza 5 687,8 milj. LVL nominālvērtībā jeb 34,7% no IKP.

2013.gadā valsts parāda struktūra būtiski nemainījās. Gada beigās centrālās valdības parāda struktūrā lielāko daļu veidoja EK piešķirtie aizdevumi starptautiskā aizņēmuma programmas ietvaros un Latvijas emitētās eiroobligācijas starptautiskajos finanšu tirgos – attiecīgi 36% un 35% no kopējā parāda apjoma. Nelielu daļu parāda veidoja aizņēmumi no Pasaules Bankas (5%) un citām starptautiskajām finanšu institūcijām (8%). Iekšējais parāds bija 16% no kopējā parāda apjoma.

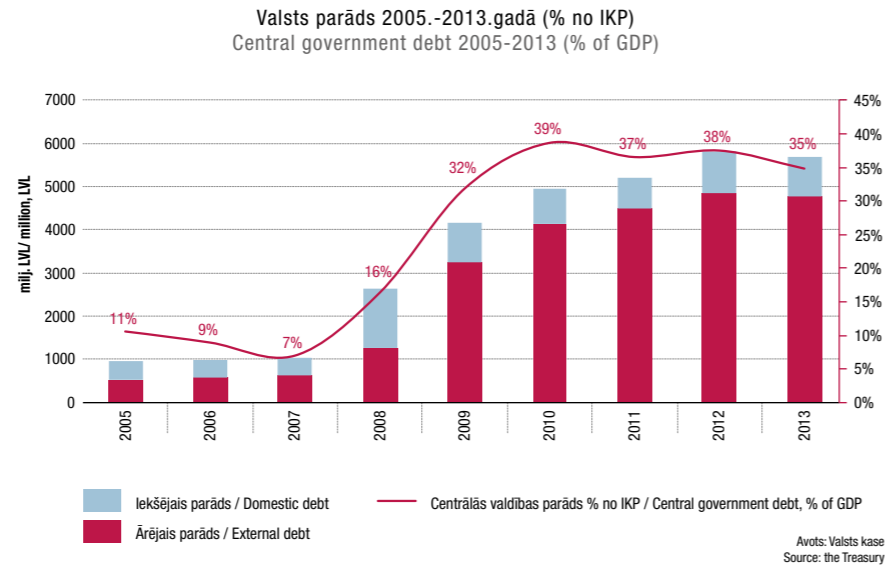
Valsts parāda struktūra nominālvērtībā uz 2013.gada beigām
Structure of central government debt at the end of 2013

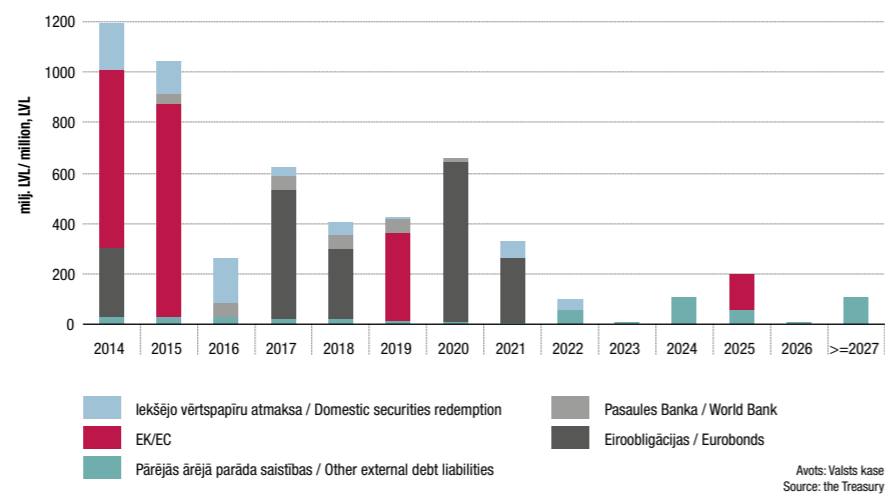
CENTRAL GOVERNMENT DEBT STRUCTURE

Considering borrowing activities carried out by the central government and debt redemption, in 2013 central government debt fell by LVL 133.8 million reaching LVL 5,687.8 million in nominal value or 34.7 percent of the GDP at the end of 2013.

In 2013 central government debt structure remained almost unchanged. At the end of the year the major share of the central government debt was comprised of the EC loan received within the International

Centrālās valdības parāda aizņēmuma atmaksas profils (nominālvērtībā)
Central government borrowings redemption profile (nominal value)

loan programme and eurobonds – 36 and 35 percent respectively. A small share of central government debt is represented by loans from the World Bank (5 percent) and other international financial institutions (8percent). Domestic debt reached 16 percent of total debt amount.

CENTRĀLĀS VALDĪBAS AIZŅEMŠANĀS STRATĒGIJA UN PLĀNOTĀS AKTIVITĀTES VIDĒJĀ TERMIŅĀ

Lai saskaņā ar Latvijas valsts parāda vadības stratēģijas vadlīnijām nodrošinātu valsts parāda pārfinansēšanas riska novēršanu un valsts parāda vadības izdevumu optimizēšanu vidējā termiņā, Valsts kase ir izvirzījusi šādus galvenos uzdevumus:

1) turpināt pakāpenisku un savlaicīgu aizņemšanos starptautiskajos finanšu tirgos, galvenokārt organizējot regulāras publiskas valsts parāda vērtspapīru emisijas, lai saskaņā ar noteiktiem atmaksas grafikiem nodrošinātu Starptautiskā aizņēmuma programmas ietvaros uzņemto valsts parāda saistību pārfinansēšanu ar likmju un termiņu ziņā labvēlīgākiem aizņēmumu nosacījumiem;

CENTRAL GOVERNMENT BORROWING STRATEGY AND PLANNED MID-TERM ACTIVITIES

To avoid government debt refinancing risk and optimize government debt management costs in the mid-term as set in the guidelines of the Strategy, the Treasury has defined the following main tasks:

1) to continue borrowing in the international financial markets gradually and in good time, mainly by organizing regular public issues of government securities, in order to ensure refinancing of the government debt obligations undertaken within the international loan programme in accordance with the set repayment schedules and to more favourable interest rates and tenors;

2) to ensure diversification and expansion of the base of government securities investors through a regular and constant dialogue and long-term work with investors and cooperation partners in order to facilitate active participation of investors from different regions of the world in the primary placement of

2) nodrošināt valsts vērtspapīru investoru loka diversifikāciju un paplašināšanu, īstenojot regulāru, pastāvīgu dialogu un ilgtermiņa darbu ar investoriem un sadarbības partneriem, lai veicinātu dažādu pasaules reģionu investoru aktīvu dalību valsts ārējā aizņēmuma vērtspapīru sākotnējā izvietojumā, kā arī nodrošinot atbilstošu ienesīguma līmeni investoriem, kas ļauj prioritāri ierobežot finanšu riskus ilgtermiņā;

3) nodrošināt un uzturēt finanšu darījumu slēgšanai pastāvīgi pieejamu sadarbības partneru loku;

4) veicināt iekšzemes finanšu tirgus attīstību un nodrošināt ieguldījumu iespējas iekšzemes finanšu tirgus dalībniekiem, pilnveidojot piedāvāto finanšu instrumentu spektru atbilstoši investoru pieprasījumam;

5) lai sekmētu pozitīvu Latvijas kredītreitinga attīstību nākotnē, aktīvi komunicēt ar reitingu aģentūrām un kredītreitinga noteikšanas procesā nodrošināt vienota un saskaņota viedokļa sniegšanu par situāciju Latvijā.

government securities in the international markets as well as by granting an appropriate yield level to investors thereby limiting financial risks in the long-term;

3) to ensure and maintain group of cooperation partners that are constantly available for financial transactions;

4) to promote development of domestic financial market and to ensure investment possibilities to participants of domestic financial market through improvement of the variety of available financial instruments in line with investors' demand;

5) in order to facilitate a positive development of Latvia's credit ratings in the future, to realise active communication with rating agencies and to ensure that a unified and concerted opinion about the situation in Latvia is being presented to rating agencies.

Vidējā termiņā no 2014.–2016.gadā atmaksājamā valsts parāda saistību apjoms sasniedz 2,6 mljrd. LVL, no kuriem lielāko daļu veido 2014. un 2015.gadā atmaksājami EK aizdevumi un 2014.gadā dzēšamās eiroobligācijas. Ņemot vērā vidējā termiņā atmaksājamo valsts parāda saistību būtisko apjomu, ir svarīgi nodrošināt savlaicīgu atbilstoša finansējuma piesaisti, tādējādi samazinot valsts parāda pārfinansēšanas risku.

Atbilstoši aizņemšanās stratēģiskajiem mērķiem tuvākajos gados lielāko daļu no kopējā piesaistāmā finanšu resursu apjoma veidos ārēja aizņēmuma instrumenti. Aizņēmumus starptautiskajos finanšu un kapitāla tirgos vidējā termiņā plānots balstīt uz publiskiem darījumiem, galvenokārt veicot etalona apjoma eiroobligāciju emisijas globālajos finanšu tirgos – ASV un Eiropā. Tomēr, lai nodrošinātu investoru bāzes diversifikāciju valsts parāda portfeli, daļu finansējuma plānots piesaistīt nišas tirgos, vērstoties pie Skandināvijas valstu, Šveices, Āzijas vai citu reģionu investoriem.

Central government debt to be repaid through years 2014 – 2016 totals LVL 2.6 billion. The major share of the central government debt is contributed by the EC loans due in 2014 and 2015 and eurobonds that mature in 2014. As the amount of government debt to be repaid in the mid-term is considerable, it is important to raise the necessary funds in good time in order to reduce the risk of government debt refinancing.

In accordance with strategic targets in borrowing management, in the coming years, external debt instruments will provide the largest share of the total needed financial resources. The Treasury plans to base borrowing in the international financial markets on public transactions and mainly on benchmark eurobond issues in the global financial markets – the US and Europe. However, to ensure diversification of investor base in government debt portfolio the Treasury plans to raise a part of financing in niche markets by addressing investors of Scandinavian countries, Switzerland, Asia or other regions.

VALSTS PARĀDA PORTFEĻA VADĪBA

GOVERNMENT DEBT PORTFOLIO MANAGEMENT

VALSTS PARĀDA PORTFEĻA RĀDĪTĀJU IZPILDE

2013. gadā tika ievēroti visi Stratēģijā noteiktie valsts parāda portfeļa rādītāji.

Dzēšanas profila rādītāja ievērošanai 2013.gadā Valsts kase turpināja izmantot valsts parāda pārfinansēšanas rezerves pieeju. Ņemot vērā būtisko 2014. un 2015. gadā dzēšamā parāda apjomu, valsts parāda dzēšanas profils līdz vienam gadam pietuvojās Stratēģijā noteiktajai augšējai robežai. Tā kā parāda atmaksas profila rādītāja būtība ir nodrošināt savlaicīgas pārfinansēšanas iespējas novērtējuma robežas ievērošanu, Valsts kase turpināja uzturēt valsts parāda pārfinansēšanas rezervi, iezīmējot resursus 2014. gada parāda dzēšanas pasākumiem. Tādējādi ir izslēgta pārfinansēšanas riska daļa, jo ar aizņemšanos saistītais risks rezervēto līdzekļu apjomā vairs nepastāv. Lai nodrošinātu Stratēģijā noteiktā dzēšanas profila līdz vienam gadam ievērošanu, būs nepieciešams palielināt valsts parāda pārfinansēšanas rezervi līdz EK aizdevuma un 2004.gadā emitēto eiroobligāciju dzēšanai 2014.gada martā-aprīlī.

COMPLIANCE WITH THE GOVERNMENT DEBT PORTFOLIO PARAMETERS

In 2013 all debt structure parameters defined in the Strategy have been met.

To meet maturity profile criterion, in 2013 the Treasury continued to use the approach that implies accumulation of government debt refinancing reserve. As considerable debt obligations fall due in 2014 and 2015 amount of debt maturity profile up to one year has come close to the upper bound set in the Strategy. Since the essence of debt maturity profile is to ensure timely refinancing, the Treasury continued to maintain government debt refinancing reserve by earmarking resources for debt redemption in 2014 and thus eliminating refinancing risk because risk related to

Valsts parāda portfeļa struktūras rādītāji
Parameters of the central government debt portfolio structure

RĀDĪTĀJI PARAMETERS	FAKTISKIE PARĀDA STRUKTŪRAS RĀDĪTĀJI 31.12.2012. PARAMETERS AS OF 31.12.2012	FAKTISKIE PARĀDA STRUKTŪRAS RĀDĪTĀJI 31.12.2013. PARAMETERS AS OF 31.12.2013	STRATĒGIJĀ NOTEIKTIE PARĀDA STRUKTŪRAS RĀDĪTĀJI STRATEGY PARAMETERS
Latu parāda īpatsvars The share of the lats debt in the portfolio	12%	16%	≤ 35%*
Iekšējā parāda apjoms gada beigās Amount of domestic debt** at the end of year	675,1 milj. LVL LVL 675.1 million	679,3 milj. LVL LVL 679.3 million	ne mazāk kā apjoms uz iepriekšējā gada beigām not less than amount at the end of the previous year
Dzēšanas profils Maturity profile	≤ 1 gadu/ year 3,7%***	≤ 3 gadiem/ years 41,1%***	≤ 1 gadu/ year ≤ 25% ≤ 3 gadiem/ years ≤ 50%
Fiksēto likmju īpatsvars Fixed rate proportion	95,8%	78,2%	≤ 60%
Procentu likmju vidējais svērtais fiksētais periods gados Duration (in years)	4,14	3,41	3,4 – 5,0
Valūtu kompozīcija tirajam valūtu parādam Foreign Currency Net Debt Currency Composition	EUR 100,53%	EUR 100,07%	EUR 100% (+/- 5%)

* Stratēģijā ir noteikts, ka latu parāda īpatsvaram valsts parāda portfeli ir jābūt vismaz 35% ar nosacījumu, ka latu parāda īpatsvars vidējā termiņā jānodrošina vismaz 35% apmērā, ja tas atbilst Latvijas valsts makroekonomikas, kapitāla tirgus un visas finanšu sistēmas attīstības tendencēm un ja Valsts kases rīkotajās valsts iekšējā aizņēmuma vidēja un ilgtermiņa vērtspapīru sākotnējās izvietojuma izsolēs piedāvāto vidējo svērto ienesīguma likmju uzņemums ir mazāks par 100 b.p. virs aizņemšanās EUR valūtā iespēju līmeņa.

* The Strategy prescribes that minimum share of the LVL debt in medium term shall be ensured at least at 35% level, if this scenario agrees with Latvian macroeconomic development tendencies, capital market and overall financial system condition and if the weighted average yield of medium term and long term government domestic securities offered at auctions held by the Treasury is less than 100 BPS above borrowing opportunity level in EUR.

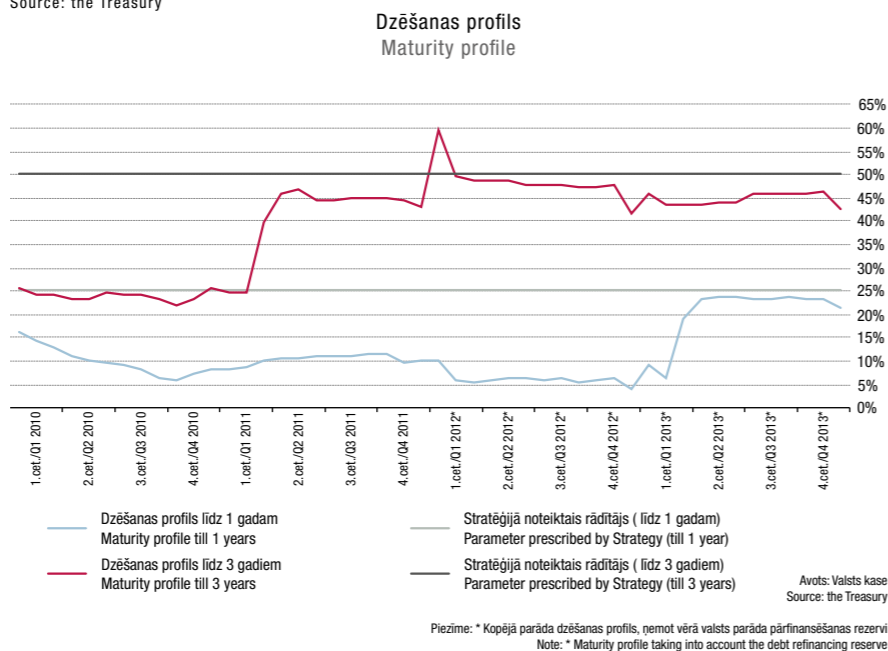
** Aproximācija esošo atbilstoši vietējai likumdošanai emitēto vērtspapīru apjoms

** Outstanding amount of securities issued under local legislation

*** Kopējā parāda dzēšanas profils, ņemot vērā valsts parāda pārfinansēšanas rezervi 100 milj. LVL apmērā.

*** Maturity profile taking into account the debt refinancing reserve - 100 million LVL

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

borrowing is reduced by the amount of earmarked resources. To ensure that debt maturity profile up to one year meets the target set in the Strategy, increase of gov-

ernment debt refinancing reserve will be needed until March-April 2014 when the repayment of the EC loan and eurobonds issued in 2004 is expected.

IEVIESTS JAUNS VALSTS PARĀDA PORTFEĻA STRUKTŪRAS RĀDĪTĀJS

Ņemot vērā Latvijas pievienošanos *euro* zonai no 2014.gada 1.janvāra, latu parāda īpatsvara rādītājs zaudē savu aktualitāti kā valūtu riska parametrs. Taču, tā kā ir būtiski saglabāt rādītāju, kas atspoguļo iekšējā tirgū emitētā parāda stratēģisko svarīgumu un vada pārfinansēšanas un pakārtoti arī procentu likmju risku, tika ieviests jauns parāda portfeļa parametrs – iekšējā parāda rādītājs, kas raksturo apgrozībā esošo atbilstoši vietējai likumdošanai emitēto vērtspapīru apjomu gada beigās. Pašlaik šis rādītājs ir vērstis uz iekšējā parāda neto apjoma pakāpenisku palielināšanos.

ATVASINĀTO FINANŠU INSTRUMENTU PIELIETOŠANA FINANŠU RISKU VADĪBĀ NODROŠINA VALSTS PARĀDA PORTFEĻA RĀDĪTĀJU IEVĒROŠANU

Valsts parāda portfeli esošie valūtu nākotnes pirkšanas un mijmaiņas darījumi, tai skaitā vienlaicīgi ar ASV dolāros nomenēto eiroobligāciju emisijām noslēgtie darījumi 2011. un 2012.gadā, izslēdz valsts parāda valūtu risku. Savukārt tīrā valūtu parāda struktūra ir tikai minimāli pakļauta valūtu kursu svārstībām, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt naudas plūsmu ikdienas valsts budžeta izdevumiem ārvalstu valūtās.

Lai valsts parāda portfeļa *duration* rādītājs saglabātos Stratēģijā noteiktajās robežās, 2013.gadā Valsts kase noslēdza jaunu procentu likmju mijmaiņas darījumu, kura ietvarā tiek maksāta fiksētā likme.

2014.gadā Valsts kases lielākais izaicinājums valsts parāda portfeļa vadībā būs turpināt noteikt optimālo samēru starp valsts parāda apkalpošanas izmaksām un

A NEW GOVERNMENT DEBT PORTFOLIO PARAMETER HAS BEEN INTRODUCED

As Latvia joined the eurozone on 1 January 2014 the lats debt share parameter has lost its meaning as the currency risk management tool. But since it is still important to have a parameter that reflects the strategic relevance of domestic debt and manages refinancing and indirectly interest rate risks, a new government debt portfolio parameter – amount of domestic debt - was introduced. The new parameter measures the amount of outstanding securities issued under local legislation at the end of the year. Currently domestic debt parameter is aimed at a gradual increase of the net domestic debt.

APPLICATION OF DERIVATIVES IN THE FINANCIAL RISK MANAGEMENT ENSURES COMPLIANCE WITH THE GOVERNMENT DEBT PORTFOLIO PARAMETERS

FX forward contracts and cross currency swap transactions in the government debt portfolio, including transactions concluded in 2011 and 2012 simultaneously

with the US dollar denominated eurobond issues, eliminate currency risk of the government debt. Meanwhile, net foreign currency debt composition is minimally exposed to changes in exchange rates, taking into consideration the necessity to ensure cash flow for daily budget expenditures in foreign currencies.

To ensure that the duration of the debt portfolio remains within the target band set in the Strategy, in 2013 the Treasury concluded a new interest rate swap under which a fixed interest rate is being paid.

In 2014 the main Treasury's challenge in the management of government debt portfolio will be to continue finding an optimal balance between debt service costs and reduction of financial risks in the long-term while global economic growth is weak and interest rates remain at record-low levels.

The further Treasury's activities in the management of interest rate risk will be influenced by different factors which depend on development of financial market.

finanšu risku ierobežošanu ilgtermiņā situācijā, kad pasaules ekonomikā turpinās vāja ekonomiskā izaugsme un procentu likmes ilgstoši saglabājas rekordzemā līmenī.

Valsts kases turpmāko rīcību procentu likmju vadībā ietekmēs dažādi faktori, kas atkarīgi no finanšu tirgus attīstības. Visu 2013.gadu *euro* ilgtermiņa procentu likmes saglabājās vēsturiski zemos līmeņos. Gada otrajā pusē bija vērojams neliels likmju pieaugums, ko sekmēja korelācija ar ASV dolāru ilgtermiņa likmēm, kas pieauga, uzlabojoties ASV ekonomikas stāvokļa novērtējumam un uzvirtojot cerībām, ka ASV centrālā banka tuvākajā laikā varētu sākt samazināt ik mēnesi uzpirkto aktīvu apjomu, tādējādi pakāpeniski samazinot kvantitatīvās mīkstināšanas (QE) programmas apjomu. Savukārt joprojām trauslā *euro* zonas izaugsme varētu ierobežot *euro* ilgtermiņa likmju pieaugumu tuvākajā laikā. Tikmēr *euro* iesteriņa likmes 2013.gada pēdējos mēnešos uzrādīja pieaugošu tendenci, kas lielā mērā skaidrojams ar bankām pieejamo naudas līdzekļu samazinājumu saistībā ar ilgtermiņa pārfinansēšanas operācijās iegūtās naudas atmaksām Eiropas Centrālajai bankai. Līdz ar to nākotnē situācija būs pamatā atkarīga no Eiropas Centrālās bankas pieņemtajiem monetārās politikas lēmumiem.

Throughout 2013 euro long-term interest rates remained at historically low levels. In the second half of the year a slight rise in interest rates was observed. The increase was mainly due to the correlation with the US dollar long-term interest rates that increased as outlook for the US economy improved and hopes grew that the US Federal Reserve System would start tapering its monthly bond-buying under the quantitative easing (QE) program in the near future. However, still fragile eurozone economic growth could slow down increase of euro long-term interest rates in the near future. Meanwhile in the last months of 2013 euro short-term interest rates moved upward as liquidity at the interbank market decreased due to repayments of long-term refinancing operations funds to the European Central Bank. Thus, further development of the situation will mostly depend on the monetary policy decisions taken by the European Central Bank.

VALSTS AIZDEVUMI

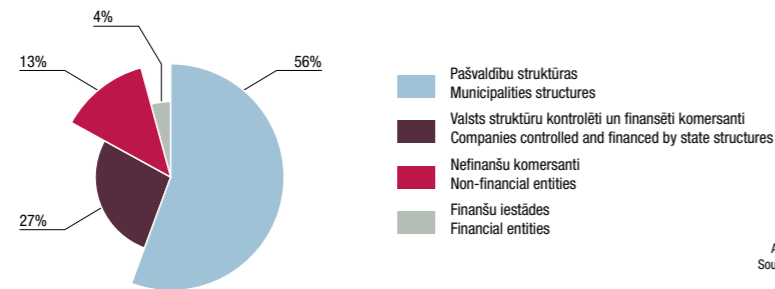
STATE BUDGET LOANS

Mērķus, kuru īstenošanai var izsniegt valsts aizdevumus, kā arī valsts aizdevumu saņēmēju subjektu loku¹ nosaka Likums par budžetu un finanšu vadību.

Likumā „Par valsts budžetu 2013.gadam” valsts aizdevumu kopējais palielinājums 2013.gadā bija noteikts 208,0 milj. LVL apmērā, t.sk. pašvaldību aizņēmumu kopējais palielinājums 76,0 milj. LVL apmērā. Savukārt kopējais 2013.gadā pieļaujamais izsniedzamo valsts aizdevumu apmērs bija paredzēts 358,6 milj. LVL, kas ietvēra gadskārtējā valsts budžeta likumā noteikto valsts aizdevumu kopējo palielinājumu un iepriekšējos gados izsniegto valsts aizdevumu atmaksas 2013.gadā.

¹ Saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību valsts aizdevumus var saņemt pašvaldības, valsts speciālā budžeta izpildītāji, kapitālsabiedrības, kurās valsts vai pašvaldības daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopsummā pārsniedz 50%, un vairāku pašvaldību veidotas kapitālsabiedrības, kurās pašvaldību daļa pamatkapitālā kopsummā pārsniedz 65%, kā arī tie zinātniskie institūti un augstskolas, kam ir noteikts atvasinātas publiskas personas statuss, un ostu pārvaldes.

2013.gadā izsniegto valsts aizdevumu saņēmēji
Recipients of state budget loans granted in 2013

The law On Budget and Financial Management defines purposes for the implementation of which state budget loans can be granted as well as lists entities¹ that are entitled to apply for state budget loans.

The law On the State Budget for 2013 set the total increase of state budget loans in 2013 at LVL 208 million with the total increase of state budget loans to local governments reaching LVL 76 million. The total permissible amount of state budget loans to be granted in 2013 made up LVL 358.6 million that comprised total increase of state budget loans and repayments of state budget loans issued in the previous years.

¹ Pursuant to the Law on Budget and Financial Management state loans may be issued to local municipalities, state special budget implementers, capital companies where the state or local municipality's share of the fixed capital, separately or combined, exceeds 50 percent and to capital companies established by several local municipalities, where the combined share of the fixed capital owned by the local municipalities exceeds 65 percent as well as those scientific institutes and higher education establishments, to which the status of a derived public person has been given, and port administrations.

2013.gadā izsniegtie valsts aizdevumi:

1) Pašvaldību struktūrām izsniedza 150,2 milj. LVL (56% no kopējā apjoma), t.i., pašvaldībām un pašvaldību struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem, no kuriem ES līdzfinansēto projektu īstenošanai – 61% (projektu īstenošanai teritoriju attīstībai un autoceļu rekonstrukcijai – 61,9 milj. LVL, izglītības nozarei – 25,1 milj. LVL un ūdensapgādes nozarei – 13,7 milj. LVL)

State budget loans issued in 2013 can be divided as follows:

1) State budget loans to local governments and companies managed and financed by structural units of local governments totaled LVL 150.2 million that corresponds to 56 percent of the total issued state budget loans. The largest share or 61 percent of the total state budget loans to local governments were issued for implementation of the EU co-financed projects (projects of territorial development and motor road reconstruction received LVL 61.9 million, educational projects – LVL 25.1 million and water supply projects – LVL 13.7 million).

2) Valsts struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem, kā arī no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām, t.i., zinātniskiem institūtiem un augstskolām, kam ir noteikts atvasinātas publiskas personas statuss, ES līdzfinansēto projektu īstenošanai izsniedza 73,8 milj. LVL (27% no kopējā valsts izsniegto aizdevumu apjoma).

3) Nefinanšu komersantiem izsniedza 34,5 milj. LVL (13% no kopsummas).

– ES līdzfinansēto ūdensapgādes infrastruktūras attīstības projektu īstenošanai (piemēram, SIA „Dobeles ūdens”, SIA „Jelgavas ūdens” u.c.)

– ES līdzfinansēto tramvaju transporta infrastruktūras renovācijas projektu īstenošanai (AS „Daugavpils satiksme”, SIA „Liepājas tramvajs”)

– VAS “Latvijas Pasts” latu skaidrās naudas nomaiņas uz *euro* nodrošināšanai

2) State budget loans in the amount of LVL 73.8 million or 27 percent of the total issued loan amount were granted to companies controlled and financed by state structures as well as derived public persons partially financed from the state budget such as scientific institutes and universities, that have been granted a status of derived public person, for implementation of the EU co-financed projects.

3) Non-financial entities were granted LVL 34.5 million or 13 percent of the total state budget loans:

– EU co-financed water supply infrastructure projects (e.g., SIA „Dobeles ūdens”, SIA „Jelgavas ūdens” and others);

– EU co-financed projects related to renovation of tram infrastructure (AS „Daugavpils satiksme”, SIA „Liepājas tramvajs”);

– VAS “Latvijas Pasts” was granted a state budget loan to ensure exchange of cash in lats into the euro to ensure changeover to euro.

4) Finanšu iestādēm izsniedza 11,4 milj. LVL (4% no kopsummas).

– VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” piešķīra aizdevumu 6,4 milj. LVL apmērā, aizdevumu izsniegšanai lauksaimniekiem apgrozāmo līdzekļu iegādei,

– VAS „Lauku attīstības fonds” – 5,0 milj. LVL aizdevumu izsniedza aizdevumu piešķiršanai zemnieku saimniecībām lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei.

2014.gadā valsts budžeta aizdevumu kopējais palielinājums noteikts 295,9 milj. EUR (208 milj. LVL) apmērā, no kuriem 118,1 milj. EUR (83 milj. LVL) veido pašvaldību aizņēmumu kopējais palielinājums. Savukārt kopējais 2014.gadā pieļaujamais valsts aizdevumu apjoms plānots 373,5 milj. EUR (262,5 milj. LVL), ieskaitot iepriekšējos gados izsniegto valsts aizdevumu plānotās atmaksas 77,5 milj. EUR (54,5 milj. LVL) apmērā.

4) State budget loans to financial institutions reached LVL 11.4 million or 4 percent of the total loan amount:

– A loan of LVL 6.4 million was granted to VAS Mortgage and Land Bank of Latvia for issuing loans to farmers for financing of current assets,

– A LVL 5 million loan was issued to VAS „Rural Development Fund” for granting loans to farmers wishing to buy agricultural land for agricultural production.

The total increase of state budget loans in 2014 is set at EUR 295.9 million (LVL 208 million) of which a total increase of state budget loans to local governments makes up EUR 118.1 million (LVL 83 million). Meanwhile, the total permissible amount of state budget loans to be granted in 2014 is expected at EUR 373.5 million (LVL 262.5 million) including the planned EUR 77.5 million (LVL 54.5 million) repayments of state budget loans issued in the previous years.

VALSTS GALVOJUMI

STATE GUARANTEES

Valsts galvoto aizdevumu² atlikums 2013.gada beigās bija LVL 466,0 milj., kas bija par 66 milj. LVL jeb 12,4% mazāk nekā 2012.gada beigās.

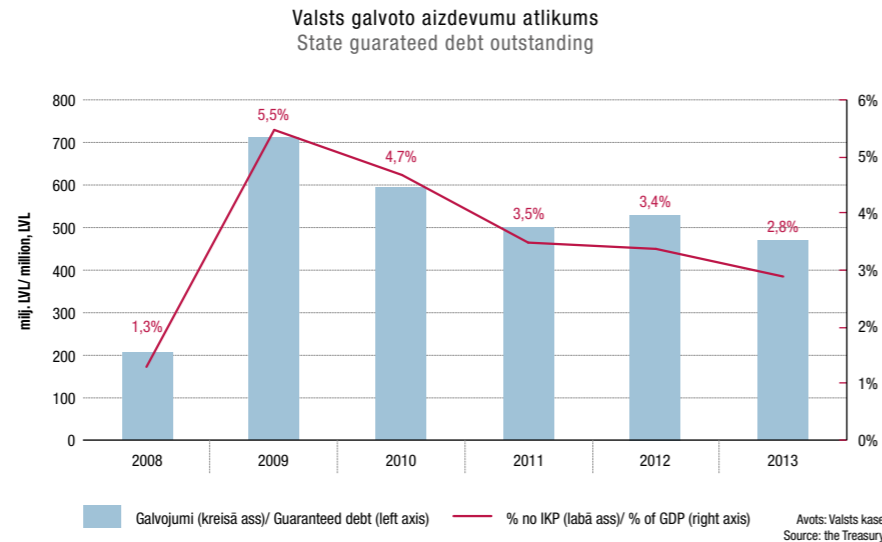
2013.gadā valsts vārdā ir izsniegti tikai galvojumi par studiju un studējošo saistībām par kopējo summu 8,8 milj. LVL.

Saskaņā ar likumu "Par valsts budžetu 2014.gadam" finanšu ministram 2014.gadā valsts vārdā ir tiesības sniegt galvojumus 40,9 milj. EUR (28,7 milj. LVL) apmērā studiju un studējošo kredītešanai.

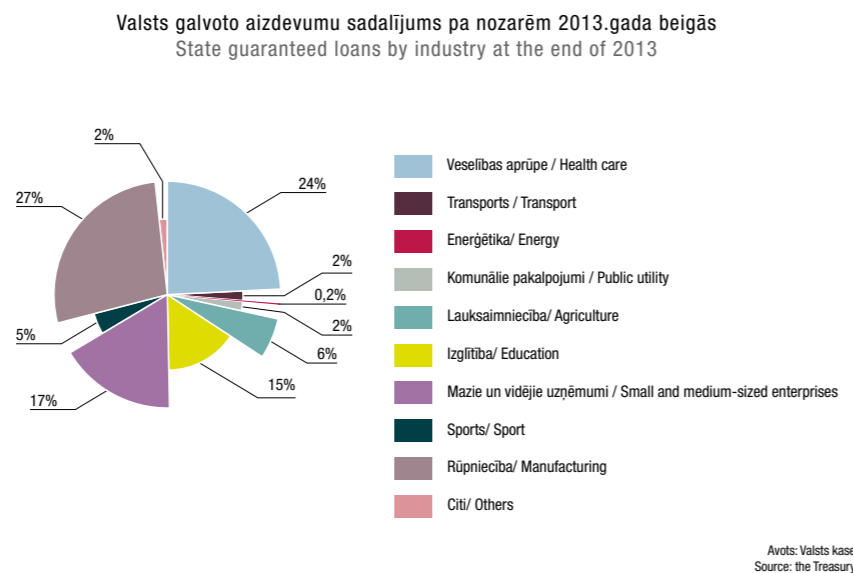
The state guaranteed debt² outstanding at the end of 2013 was LVL 466 million, which is a decrease of LVL 66 million or 12.4 percent year-on-year.

In 2013, state guarantees for obligations under the study and student crediting program totaled LVL 8.8 million.

Pursuant to the law On the State Budget for 2014 the minister of finance is authorized to issue state guarantees for obligations under the study and student crediting program in the amount of EUR 40.9 million (LVL 28.7 million).

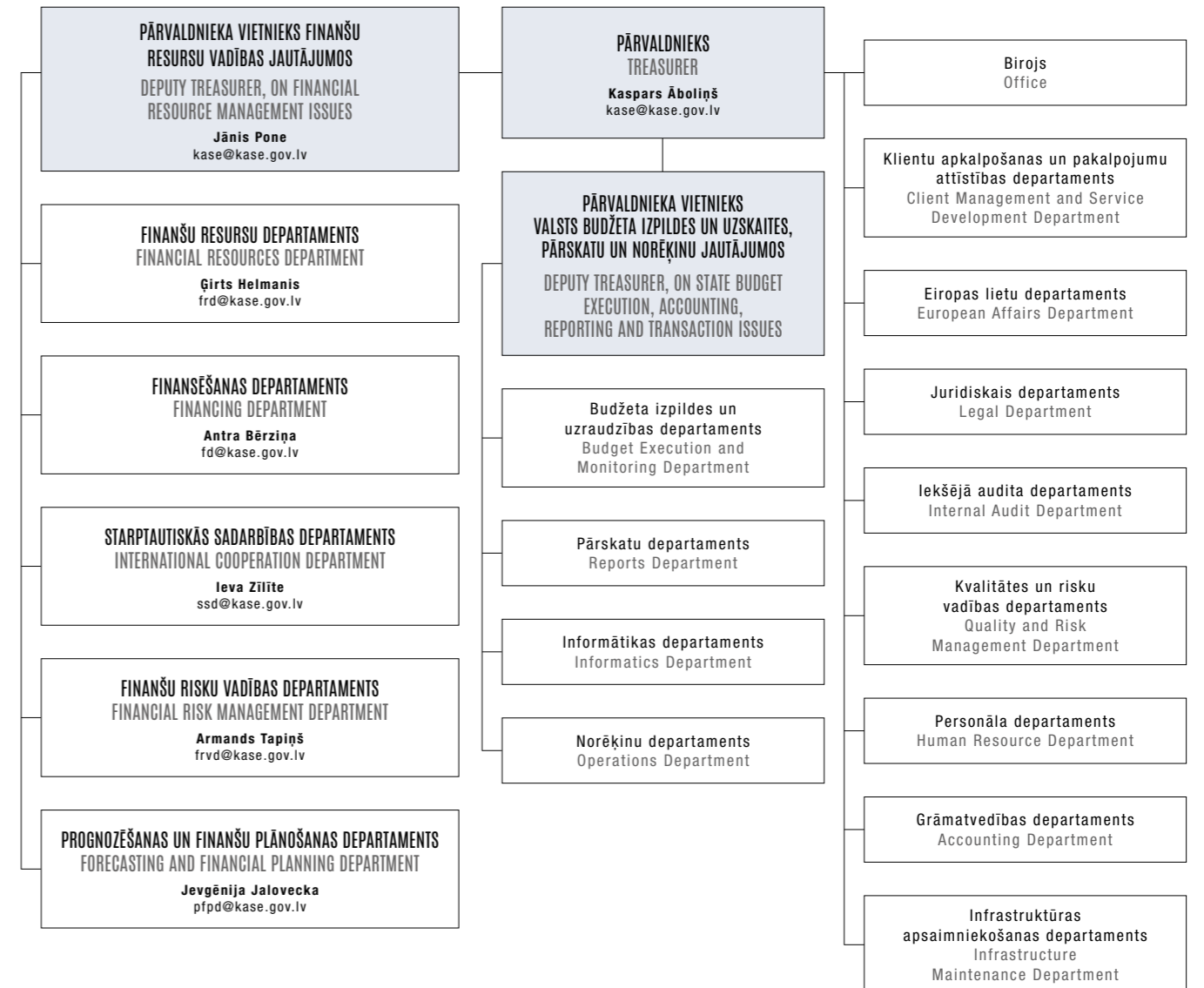
² Galvojumus izsniedz, pamatojoties uz aizņēmēju iesniegtajiem biznesa plānu izvērtējumiem, studiju un studējošo kredītešanas programmas ietvaros, kā arī Likuma par budžetu un finanšu vadību 8.1 panta pirmajā daļā noteikto mērķu realizācijai. Valsts galvojumus izsniedz Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un tos nodrošina ar komercķīlu, nekustamā īpašuma ķīlu vai citu nodrošinājumu.

² State guarantees are issued on the basis of the evaluation of borrowers' business plans, for loans made under the Study and Student Crediting programme as well as for loans granted in conformity with the aims specified in Article 8.1 of the Law On Budget and Financial Management. State guarantees are issued in accordance with the procedure set forth by the Cabinet, and they are secured by commercial pledge, mortgage or other means of coverage.

KONTAKTI

CONTACTS

Noderīga informācija / Useful information

– **Valsts kase**
(valsts parāda vadības, izsoļu rezultāti, kredītreitīngā ziņojumi, pārskati)
The Treasury
(debt management, auction results, credit rating reports, reports)
www.kase.gov.lv

– **Valsts kases informācija investoriem**
Investor information
<http://www.kase.gov.lv/l/investor-information/6801>

– **Finanšu ministrija**
(detalizēta informācija par Latvijas budžetu)
Ministry of Finance
(detailed information about the Latvian budget)
www.fm.gov.lv

– **Centrālā Statistikas pārvalde**
Central Statistical Bureau
www.csb.lv

– **Latvijas Banka**
Bank of Latvia
www.bank.lv

– **Eurostat**
Eurostat
epp.eurostat.ec.europa.eu

– **Nodarbinātības valsts aģentūra**
Employment State Agency
www.nva.gov.lv